

Rechtskrondig Weekblad

Vereniging zonder winstootmerk

Verschiijnt elke zondag

Abonnementsprijs: 1.000 fr. per jaar

Postrekening nr. 3185.22

Beheer en Redactie: Prof. Mr. Ridder René VICTOR, Britselei 40, 2000 Antwerpen

DE MATERIELE BEVOEGDHEID VAN DE ARBEIDSGERECHTEN

De gerechtelijke hervorming, die grotendeels verwezenlijkt werd met het oog op de modernisering van ouderwetse teksten, heeft ook voor doel gehad de bevoegdheid van de rechterlijke macht uit te breiden tot geschillen waarvan kennis werd genomen door verschillende rechtscollages. Het ganse sociaal contentieux dat hier bedoeld wordt, viel, naargelang de aard van het geschil, onder de bevoegdheid van de vrederechter, van de rechtbank van eerste aanleg, van de rechtbank van koop-handel, van de werkrechtsherraad, van administratieve rechtscollages of van scheidsrechterlijke commissies.

In zijn verslag heeft de Koninklijke Commissaris doen opmerken dat het buiten twijfel lag dat een stelsel, dat de berechting van de betwistingen van het sociaal recht verspreidt over talrijke en disparate gerechten, noch de rechtzoekenden noch de rede kon bevredigen ⁽¹⁾. Een van de nadelen van het vroegere stelsel was, afgezien van de verscheidenheid in rechtsprekend orgaan (rechtspleging en samenstelling) dat de rechtzoekende zich dikwijls in een onzekere rechtstoestand bevond. Aldus kon bijvoorbeeld het administratieve rechtscollage, dat bevoegd was inzake verplichte verzekering tegen ziekte en invaliditeit, en wiens bevoegdheid beperkt was tot de betwistingen die hun oorsprong vonden in de bedoelde werking, wel uitspreken dat het loon voor de eerste week ziekte van de werknemer niet ten laste viel van de verzekeringsinstelling, maar het was niet bevoegd om de werkgever te veroordelen tot betaling van het gewaarborgd weekloon voor de eerste week ziekte aan deze werknemer. Deze werknemer moest zich hiervoor wenden tot de werkrechtsherraad. Deze toestand was te wijten aan de empirische wijze waarop de wetgever het probleem van het sociaal contentieux vroeger heeft geregeld.

Het gerechtelijk wetboek heeft nu een einde gesteld aan deze chaotische verscheidenheid, en de kennisneming van alle rechtsgeschillen in sociale zaken aan het arbeidsgerecht opgedragen. Daar waar krachtens de vroegere regelingen een onderscheid werd gemaakt tussen de geschillen onderling, is nu één rechtsmacht bevoegd die kennis neemt van alle geschillen die betrekking hebben op de rechten en plichten die uit de sociale wetgeving ontstaan. Ten opzichte v.h. beroepsleven van de partijen vormt deze wetgeving trouwens een geheel, waarbij geen onderscheid gemaakt wordt tussen arbeidsrecht en sociaal

zekerheidsrecht, die trouwens veelal bij beslechting van geschillen niet te scheiden zijn.

De nieuwe gerechten zijn dus bevoegd om kennis te nemen van alle sociale rechtsgeschillen, dus van al de geschillen die ontstaan naar aanleiding van de toepassing van een regeling die onder het arbeidsrecht of sociaal zekerheidsrecht ressorteert, zelfs indien de sociale wet dit niet uitdrukkelijk bepaalt.

De materiële bevoegdheid is met ruime opsommingen in het gerechtelijk wetboek bepaald. De arbeid speelt hier een doorslaggevende rol; en de voorkeur werd gegeven aan de term arbeidsgerechten, eerder dan aan de term sociale gerechten, omdat deze geschillen bijna alle nauw in verband staan met de arbeid. Ook de rechtsbetrekkingen die ontstaan uit de sociale zekerheid houden in de meeste gevallen verband met de arbeid; op de zelfstandigen is de sociale zekerheid van toepassing uit hoofde van hun activiteit; de uitkeringen aan minder-validen berusten, om de woorden van verslaggever De Baecq over te nemen «op de frustratie waarvan deze personen inzake arbeid het slachtoffer zijn» ⁽²⁾.

De bevoegdheid van het arbeidsgerecht is echter beperkt tot de rechtsgeschillen die een individueel en subjectief recht tot voorwerp hebben. Deze rechtsmachten nemen dus geen kennis van de collectieve geschillen. Dergelijke betwistingen gaan immers meestal om een nieuw recht, en niet om een bestaand recht.

Schematisch gezien omvatten de individuele geschillen die ter kennis worden gebracht van het arbeidsgerecht, geschillen tussen twee particulieren, geschillen tussen één particulier en een overheidsinstelling, en geschillen tussen instellingen onderling.

Deze rechtsmacht is echter niet bevoegd in strafzaken; onze grondwet heeft de kennisneming van de strafzaken aan de uitsluitende bevoegdheid van de strafrechter opgedragen; het sociaal strafrecht, dat instaat voor het naleven van bepaalde sociale voorschriften, valt dus onder de uitsluitende bevoegdheid van de strafrechter.

Het gerechtelijk wetboek heeft eenheid gebracht in de regeling van het sociaal contentieux. De wetgever heeft niettemin rekening gehouden met de eigen aard van de verschillende sociale geschillen; de geschillen worden beheerst door afzonderlijke regels die betrekking hebben op de samenstelling van het rechtscollage, de territoriale

bevoegheid, de rechtspleging, de mededeling aan het auditoraat, de aanleg.

In het G.W. wordt de regeling van het sociaal contentieux ingedeeld zoals volgt:

1. de geschillen die betrekking hebben op de arbeidswetgeving (artt. 578 en 583).
2. de vorderingen die steunen op de arbeidsongevallen en beroepsziektenregelingen (art. 579).
3. de geschillen die betrekking hebben op de sociale voorzieningsregelingen, van werknemers (art. 580).
4. de geschillen die betrekking hebben op de sociale zekerheid voor zelfstandigen (art. 581).
5. de geschillen die betrekking hebben op de wetgeving van minder-validen (art. 582).

1. De geschillen die betrekking hebben op de arbeidswetgeving.

De geschillen omtrent de arbeidswetgeving zijn opgenomen in de artt. 578 en 583 van het G.W.

Zoals de koninklijke commissaris het met nadruk heeft verklaard, vormt het eerste artikel dat de materiële bevoegdheid van het arbeidsgerecht bepaalt (art. 578), de hoeksteen van deze bevoegdheid (2).

In toepassing van lid 1, 2 en 5 van art. 578 neemt het arbeidsgerecht kennis van de individuele geschillen omtrent de rechten en plichten die voortvloeien uit een arbeidsovereenkomst, een leerovereenkomst of een overeenkomst voor versnelde beroepsopleiding. De rechter neemt niet alleen kennis van de geschillen die betrekking hebben op de rechten en plichten die de partijen zelf zijn overeengekomen, maar hij neemt tevens kennis van de betwistingen die voortvloeien uit de arbeidsovereenkomsten maar die steunen op wetten die deze arbeidsovereenkomsten aanvullen. Zo neemt hij kennis van de rechten en plichten die voortvloeien uit de wet op de arbeidsduur, de zondagsrust, de betaalde feestdagen, de bescherming van het loon, de arbeidsreglementering.

De term « arbeidsovereenkomst » in art. 578 opgenomen, dient in zijn algemene betekenis te worden verstaan; de koninklijke commissaris heeft in zijn verslag uitdrukkelijk er op gewezen, dat een opsomming van overeenkomsten aanleiding zou geven tot een beperkende interpretatie, hetgeen met het doel van de tekst niet zou stroken. Het G.W. beoogt dus het geheel der overeenkomsten, waarbij de ene partij zich ertoe verbindt arbeid te verrichten onder het gezag van een ander, die de verbintenis aangaat als tegenprestatie loon te betalen.

Wanneer de tegenprestatie niet in loon, maar in een ander voordeel bestaat dat niet in geld waardeerbaar is, zoals bv. het verstrekken van beroeps- of vakopleiding, dan is er geen arbeidsovereenkomst maar wel een andere overeenkomst tot het verrichten van arbeid (4). Tot die categorie behoren onder meer de leerovereenkomsten en de overeenkomsten voor versnelde beroepsopleiding. Een arbeidsverhouding kan echter ontstaan buiten overeenkomst, zoals door de eenzijdige aanstelling van de overheid; dit geldt onder meer voor het overheidspersoneel, en voor de tewerkstelling van werklozen door gemeenten, provincies, of andere overheidsinstellingen alsook voor de opgevorderden.

In onze sociale wetgeving bestaat duidelijk de tendens om de personen die arbeid in ondergeschiktheid verrichten, ongeacht de aard van de dienstbetrekking, onder de toepassing van het arbeidsrecht te brengen. Denken wij onder meer aan de wetten op de vrouwenarbeid, op het arbeidsreglement, op de bescherming van het loon, op de collectieve arbeidsovereenkomsten, enz.

Ook die arbeidsverhoudingen kunnen aanleiding geven tot geschillen. Bij het bepalen van de materiële bevoegdheid van het arbeidsgerecht heeft de wetgever echter weinig rekening gehouden met deze tendens om alle personen

die, al dan niet krachtens een arbeidsovereenkomst, arbeid verrichten onder het gezag van een ander, bescherming te verlenen. Hij heeft daarentegen de leerovereenkomst en de overeenkomst voor versnelde beroepsopleiding uitdrukkelijk opgenomen in de opsomming die de bevoegdheidsregeling van het arbeidsgerecht bepaalt. Dit gerecht neemt dus geen kennis van de geschillen die ontstaan naar aanleiding van een dienstbetrekking die voortspuit uit de eenzijdige wil van de overheid. Het is aldus niet bevoegd om kennis te nemen van de geschillen die oprijzen tussen het Rijk, de Provincie, de gemeenten, of de openbare diensten en hun statutair personeel.

Het is echter wel bevoegd om kennis te nemen van de betwistingen die ontstaan tussen de openbare machten en hun tijdelijk, tussentijdig of voor onbepaalde tijd onder arbeidsovereenkomst aangeworven personeel (5).

Deze personen vielen buiten de bevoegdheid van de werkrechtshraden, met uitzondering evenwel van de A.S.L.K., de parastatalen, de gemeentelijke regies en de N.M.B.S.

De geschillen die oprijzen tussen openbare machten en hun personeel onder statuut, vallen dus buiten de bevoegdheid van de arbeidsgerechten. In de statuten van de N.M.B.S. wordt echter de bevoegdheid van de arbeidsgerechten uitdrukkelijk bepaald, zelfs voor haar definitief benoemd personeel (6).

De wetgever heeft dus aan het arbeidsgerecht een materiële bevoegdheid toegekend die ruimer is dan deze die vroeger aan de werkrechtshraden werd toegekend. De wet op de werkrechtshraden, die thans opgeheven is, had bepaalde categorieën van personen aan de bevoegdheid van deze rechtsmacht onttrokken, o.m. de afgevaardigde beheerders, de bestuurders, de zaakvoerders, de technische bedrijfsleiders, de scheikundigen, ingenieurs, actuarissen, enz. Deze personen waren onttrokken aan de bevoegdheid van dit rechtcollege, zelfs indien het bestaan van een arbeidsovereenkomst bewezen werd. Deze personen konden niettemin het statuut van bediende genieten, en als zodanig de toepassing van de arbeidsovereenkomstenwet voor bedienden invoeren (7).

De beperkingen die in de wet op de werkrechtshraden voorkwamen zijn thans opgeheven. Deze personen vallen dus nu onder de bevoegdheid van de arbeidsgerechten indien zij door een arbeidsovereenkomst zijn gebonden.

Wat meer bepaald de geschillen betreft die ontstaan naar aanleiding van de arbeid op zeeschepen, worden alle betwistingen ter kennis gebracht van de arbeidsrechter, met uitsluiting evenwel van de geschillen die oprijzen tussen reders en kapiteins van koopvaardijsschepen, en tussen reders en vissersschepen en vissers (8).

Voortaan vallen dus alle categorieën van werknemers onder één en dezelfde rechtsmacht, die kennis neemt van alle geschillen waarbij een werknemer en een werkgever tegenover elkaar staan op grond van een arbeidsovereenkomst.

* * *

In geval een betwisting oprijst over de vraag of de werknemer een handarbeider of een bediende is, moet de kamer van de arbeidsrechtbank op een bijzondere wijze worden samengesteld. De rechters zijn echter niet gebonden door de criteria opgesomd in de wet van 1926, die de bevoegdheid van de werkrechtshraden bepaalde.

Wat meer bepaald de geschillen betreft die betrekking hebben op de schending van het fabrieksgeheim, heeft het Hof van Cassatie de bevoegdheid van de werkrechtshraden vroeger erkend, ok voor de geschillen die na de verbreking van de arbeidsovereenkomst waren ontstaan (9); het G.W. beperkt de bevoegdheid van het arbeidsgerecht tot de geschillen die ontstaan gedurende de uitvoering van de arbeidsovereenkomst.

* * *

Het G.W. beperkt de materiële bevoegdheid van het arbeidsgerecht tot de geschillen. Bijgevolg blijft de vrederechter onder meer bevoegd om kennis te nemen van de vorderingen tot machtiging van een echtgenoot om voortbrengst van zijn arbeid in ontvangst te nemen, met uitsluiting van de andere echtgenoot ⁽¹⁰⁾.

Het is eveneens niet de arbeidsrechter, maar wel de jeugdrechter die, in toepassing van de wet op arbeidsovereenkomst voor arbeiders en bedienden, aan de minderjarige de machtiging kan verlenen om een arbeidsovereenkomst aan te gaan en om het loon van zijn arbeid in ontvangst te nemen ⁽¹¹⁾. Het is echter de arbeidsrechter die voor de minderjarige een voogd « ad hoc » kan aanstellen om de afwezige of verhinderde voogd in het geding te vervangen ⁽¹²⁾.

In toepassing van art. 578 lid 3 van het G.W. neemt het arbeidsgerecht kennis van de individuele geschillen die ontstaan betreffende de toepassing van collectieve arbeidsovereenkomsten. De rechten en plichten die uit een arbeidsovereenkomst voortvloeien worden in ruime mate door de partijen zelf bepaald. De contractuele vrijheid van de partijen is echter beperkt, niet alleen door voorschriften van dwingende aard die in de sociale wetten zijn neergelegd, maar ook door C.A.O.'s die het resultaat zijn van een overleg tussen werknemers- en werkgeversorganisaties. De collectieve arbeidsovereenkomsten oefenen dus rechtstreeks een invloed uit op de individuele arbeidsovereenkomsten van de werknemers. Deze laatste putten subjectieve rechten uit deze collectieve regelingen. Indien er een betwisting ontstaat omtrent de toepassing ervan, moet het geschil voor het arbeidsgerecht worden gebracht. Vroeger was alleen de individuele werknemer of werkgever gerechtigd de toepassing van een C.A.O. in rechte te vorderen; de wet van 5 december 1968 heeft hierin verandering gebracht, zodat heden ook een representatieve vakorganisatie het geding mag inleiden. De wet op de collectieve arbeidsovereenkomsten en paritaire comités verleent immers aan de representatieve werknemers- en werkgeversorganisaties de bevoegdheid om, als eiser of verweerder, in rechte op te treden in alle geschillen die uit de toepassing van deze wet kunnen ontstaan en ter verdediging van de rechten welke haar leden putten in de door haar gesloten overeenkomsten. Deze bevoegdheid om in bepaalde gevallen in rechte op te treden wordt toegekend aan organisaties, onafgezien of zij al dan niet rechtspersoonlijkheid genieten.

De term in het G.W. gebruikt, nl. « individuele geschillen » wijst erop dat alleen deze geschillen, en niet de collectieve geschillen, zoals werkstaking, voor het arbeidsgerecht worden gebracht. Het G.W. maakt echter geen onderscheid tussen de bepalingen van de C.A.O.'s onderling, zodat het gerecht bevoegd is om kennis te nemen van de betwistingen die oprijzen zowel naar aanleiding van de normatieve bepalingen als deze die oprijzen naar aanleiding van de obligatoire bepalingen.

Het komt echter onwaarschijnlijk voor, dat de sociale partners hun geschillen door de rechtbanken zouden laten beslechten ⁽¹³⁾.

Het G.W. bepaalt dat het arbeidsgerecht kennis neemt van de individuele geschillen betreffende de toepassing van collectieve arbeidsovereenkomsten. Uit het advies van de Raad van State blijkt duidelijk dat deze termen het geheel der geschillen omvatten die oprijzen naar aanleiding van de toepassing van de wetgeving op de C.A.O.'s, zodat deze die verband houden met de sluiting van een C.A.O., of met de toetreding, de publiciteit, de ontbinding onder zijn bevoegdheid vallen ⁽¹⁴⁾.

Ook de betwistingen die tussen werknemers ontstaan naar aanleiding van de arbeid, worden in toepassing van lid 4 van art. 578 voor het arbeidsgerecht gebracht.

Deze bepaling, die overgenomen is uit de wet op de werkrechtshraden, heeft betrekking op de geschillen die

tijdens de uitoefening van het beroep tussen werknemers onderling oprijzen; deze betwistingen echter zijn zelden rechtsgeschillen, en ze worden trouwens meestal in de schoot van de onderneming zelf opgelost.

* * *

Ook de bepaling over de geschillen die ontstaan tussen personen die samen een beroep uitoefenen waarbij hoofdzakelijk handenarbeid wordt verricht, en inzonderheid tussen een schipper ter visserij, en de schepelingen die zijn vennoten zijn, — lid 6 art. 568 — wordt overgenomen uit de wet op de werkrechtshraden.

Hier worden de geschillen bedoeld die oprijzen tussen personen die niet verbonden zijn door een arbeidsovereenkomst. Het meest treffende voorbeeld is dat van de deelvisser, dus personen die een deel van de opbrengst als tegenprestatie voor de geleverde arbeid ontvangen.

* * *

Tenslotte neemt dit gerecht, in toepassing van lid 7 van art. 578, kennis van de geschillen van burgerlijke aard die het gevolg zijn van een overtreding van de wetten en besluiten betreffende de arbeidsreglementering en de aangelegenheden die onder de bevoegdheid van de arbeidsrechtbank vallen, onverminderd de toepassing van de wetbepalingen die deze bevoegdheid verlenen aan de strafrechten, wanneer een strafvordering voor hen aanhangig is.

De wetgever heeft bepaalde feiten strafbaar gesteld, en politie- of correctionele straffen voorzien. In het arbeidsrecht worden straffen voorzien onder meer bij onrechtmatig tewerkstellen van werknemers gedurende bepaalde uren of dagen, de overtreding van het verbod vrouwen en kinderen bepaalde arbeid te laten verrichten; ook de niet-naleving van algemeen verbindend verklaarde collectieve arbeidsovereenkomsten, de niet-mededeling van inlichtingen aan de werknemers zoals aangeduid in het arbeidsreglement.

Lid 7 spreekt echter over de geschillen van burgerlijke aard die het gevolg zijn van een overtreding van regelingen betreffende « aangelegenheden die onder de bevoegdheid van de arbeidsrechtbank vallen ». Dus ook van overtreding van de sociale zekerheidswetgeving, waar de wetgever onder meer het gebrek van aangifte, het niet-naleven van de bijdrageplicht, het afleggen van valse verklaringen, het onrechtmatig ontvangen van uitkeringen, strafbaar heeft gesteld.

De strafrechtshraden zijn bevoegd om kennis te nemen van de burgerlijke rechtshraden die werden ingesteld ter gelegenheid van een openbare vordering. Zij zijn bevoegd om, in het geval de wet het voorschrijft, de subjectieve rechten van de betrokken personen te regelen; zo moet de strafrechter bij overtreding van een sociaalrechtelijke regeling uitspraak doen over de burgerrechtelijke gevolgen, zelfs indien de werknemer zich niet burgerlijke partij heeft gesteld. Om te verhinderen dat de strafrechtshraden en de arbeidshraden zouden uitspraak doen over dezelfde wetten, en om eenheid van rechtsspraak te handhaven, wordt de werknemer ertoe gerechtigd de burgerlijke aspecten van deze zaken ter kennis te brengen van het arbeidsgerecht.

Het arbeidsgerecht is echter niet bevoegd om kennis te nemen van de rechtshraden inzake burgerlijke aansprakelijkheid van een werknemer tegen een medearbeider die voor een arbeidsongeval verantwoordelijk is gesteld ⁽¹⁵⁾.

* * *

Een andere reeks geschillen die eveneens onder het arbeidsrecht ressorteren en die ter kennis worden gebracht van de arbeidsrechtbanken, zijn deze die voorzien

zijn in artikel 583 G.W. en die betrekking hebben op de instelling en de werking van de ondernemingsraden en de comités voor veiligheid, gezondheid en verfraaiing van de werkplaatsen.

Deze geschillen behoorden vroeger tot de bevoegdheid van de werkrechtshraden.

In dergelijke geschillen staan niet altijd een werknemer en een werkgever t.o.v. elkaar; in toepassing van de wet op de ondernemingsraden en veiligheidscomités kan de vordering worden ingeleid door een representatieve organisatie, al geniet zij geen rechtspersoonlijkheid.

De geschillen die in verband met de instelling of de werking van deze instellingen kunnen ontstaan, rijzen meestal op naar aanleiding van het opstellen van kiezerslijsten of van kandidatenlijsten, de uitslag van de verkiezingen, de opheffing van een mandaat.

Het geschil kan echter ontstaan naar aanleiding van het ontslag van een afgevaardigde of kandidaat-afgevaardigde, die krachtens de wet een bijzondere bescherming geniet; in dergelijk geval neemt de arbeidsrechter kennis van het geschil in toepassing van art. 578 G.W.

Er dient hier even te worden opgemerkt dat deze geschillen vroeger voor de gemengde kamer van de werkrechtshraden werden gebracht; in de huidige stand van de wetgeving wordt echter in de samenstelling van het rechtscollege geen rekening gehouden met de hoedanigheid van de rechtzoekende.

De geschillen die oprijzen naar aanleiding van de aflevering van arbeidskaarten aan vreemdelingen worden onttrokken aan de bevoegdheid van de arbeidsgerechten. Deze geschillen houden verband met de tewerkstellingspolitiek van de regering, die vnl. op economische beweegredenen steunt; ook de geschillen die ontstaan naar aanleiding van de aflevering of weigering van beroepskaarten voor vreemdelingen met een zelfstandige beroepsactiviteit worden aan zijn bevoegdheid onttrokken.

2. De vorderingen betreffende de arbeidsongevallen- en beroepsziektenregelingen.

In toepassing van art. 579 G.W. is het arbeidsgerecht bevoegd om kennis te nemen van de vorderingen betreffende de vergoeding van de schade die voortvloeit uit een arbeidsongeval, een wegonval, of een beroepsziekte; het neemt ook kennis van de vorderingen betreffende de schadevergoeding uit arbeidsongeval tijdens de bezetting overkomen, alsook van de vorderingen die er toe strekken toelagen ten laste van het Fonds voor arbeidsongevallen of het Fonds voor beroepsziekten te bekomen.

De vergoedingen die toegekend worden in toepassing van de arbeidsongevallenregeling voor werknemers worden door de wet rechtstreeks ten laste gelegd van de werkgevers, die, tenzij voor het huispersoneel, heden nog vrij is een privé verzekering al dan niet af te sluiten om het risico te dekken dat voor hem uit deze wet voortvloeit.

De uitkeringen wegens beroepsziekten, deze die verstrekt worden in toepassing van de arbeidsongevallenwet voor zeelieden, alsook de aanvullende vergoedingen voor arbeidsongevallen voor werknemers worden daarentegen door de wet ten laste gesteld van openbare diensten; zij maken deel uit van de sociale voorzieningen.

In tegenstelling met de andere artikelen die de materiële bevoegdheid regelen, bepaalt dit artikel dat de arbeidsrechter kennis neemt van de vorderingen betreffende de schade bij arbeidsongeval of beroepsziekte. Deze rechtsmacht is dus niet alleen bevoegd in geval er een geschil bestaat maar zij is ook bevoegd om de akkonden die tussen de partijen zijn gesloten uitvoerbaar te verklaren, om de overeenkomsten betreffende de herziening van de toegekende vergoedingen te bekrachtigen, om kennis te

nemen van de aanvragen tot het bekomen van een derde in kapitaal.

Zij is echter niet bevoegd om kennis te nemen van de geschillen die oprijzen tussen een verzekeringsmaatschappij en een werkgever, tenzij de betwisting rechtstreeks verband houdt met de vraag of het slachtoffer de vergoedingen al dan niet zal ontvangen.

De vorderingen die gegrond zijn op de wetgeving betreffende de schadevergoeding wegens arbeidsongeval of beroepsziekte kunnen worden ingeleid door de personen die onder het werkingsveld van de verschillende regelingen vallen; ook de andere personen, die ingevolge andere wetten onder deze regelingen vallen, kunnen een vordering instellen. Het Hof van Cassatie heeft de vrederechter onbevoegd verklaard om kennis te nemen van de geschillen ingeleid door personen in statutair verband zoals de agenten van de N.M.B.S., al verwijzen de statuten van deze maatschappij *uitdrukkelijk* naar de arbeidsongevallenregeling voor werknemers en verklaren zij deze wetgeving toepasselijk op haar personeel ⁽¹⁶⁾.

* * *

De arbeidsgerechten zijn bevoegd om kennis te nemen van de geschillen die worden ingeleid door werknemers, zeelieden, binnenschippers, enz. maar ook door afgevaardigden bij de Inspectie der mijnen, groeven en graveerijen ⁽¹⁷⁾, door het korps van de Burgerlijke Bescherming ⁽¹⁸⁾, vrijwillige redders aan de kust ⁽¹⁹⁾, door dienstboden, werklozen tewerkgesteld door openbare besturen, en alle andere personen die door of krachtens bepaalde wetten onder de arbeidsongevallenwetgeving voor werknemers worden gebracht. Hier dient voornamelijk de wet van 27 juni 1969 te worden vermeld die voorziet dat alle personen, die onder de sociale zekerheidswet vallen, aan de arbeidsongevallenregeling kunnen worden onderworpen.

In uitvoering van deze bepaling werd de arbeidsongevallenregeling uitgebreid tot alle personen tot wie de sociale zekerheidsregeling werd verruimd, behoudens de zogenaamde huisarbeiders ⁽²⁰⁾.

Uit de arbeidsongevallenregeling voor de overheidssector blijkt, dat het arbeidsgerecht bevoegd is voor de geschillen die worden ingeleid door het overheidspersoneel, en die behoren tot de rijksbesturen en andere rijksdiensten met inbegrip van de rechterlijke macht, de onderwijsinstellingen, de instellingen van openbaar nut, provincie- en gemeentebesturen.

3. De geschillen die betrekking hebben op de sociale voorzieningsregelingen van werknemers.

In toepassing van art. 580 neemt het arbeidsgerecht kennis van het geheel der geschillen die ontstaan naar aanleiding van de toepassing van de sociale zekerheidswetgeving.

De sociale voorzieningen, die het geheel der voordelen omvatten, die door of krachtens een wet worden toegekend aan personen die hun verdiensten uit arbeid zien wegvallen wegens ziekte, ongeval, werkloosheid of ouderdom of op wie bijzondere lasten drukken, worden uitgekeerd door openbare diensten die ofwel openbare- ofwel privé instellingen zijn.

Bij het tot stand brengen van deze regeling heeft de wetgever niet alleen het recht op uitkering ten overstaan van deze diensten gewaarborgd; hij heeft tevens de verplichtingen bepaald die de particulieren ten overstaan van deze instelling hebben, en die in hoofdzaak de financiering van de stelsels waarborgen.

De geschillen die naar aanleiding van sociale voorzieningsregelingen kunnen ontstaan, hebben betrekking ofwel op de rechten die de particulieren ten overstaan van

de sociale openbare diensten kunnen doen gelden, ofwel op de verplichtingen die deze personen ten overstaan van deze instellingen hebben. Het geschil kan echter ook ontstaan naar aanleiding van de rechtsverhoudingen die tussen sociale instellingen onderling bestaan.

* * *

Artikel 580 G.W. kent aan de arbeidsrechtbanken de bevoegdheid toe kennis te nemen van de geschillen die ontstaan naar aanleiding van de verschillende rechtsbetrekkingen die ontstaan tussen de particulieren en de instellingen die betrokken zijn bij de sociale zekerheid, of die ontstaan tussen de instellingen onderling.

In toepassing van lid 1 neemt deze rechtsmacht kennis van de werkgeversverplichtingen opgelegd door de wetgeving inzake sociale zekerheid, kinderbijslag, werkloosheid, verplichte ziekte- en invaliditeitsverzekering, rust- en overlevingspensioenen, jaarlijkse vakantie, bestaanszekerheid, en door de verordeningen waarbij sociale voordelen aan de werknemers en leerlingen worden toegekend. De wetgever heeft dus de bevoegdheid van deze rechtsmacht zeer ruim opgevat, en rekening gehouden met de evolutie die de sociale voorzieningsregelingen kunnen ondergaan.

* * *

Een eerste verplichting die op de werkgever inzake sociale zekerheid rust is de verplichting bijdragen te betalen.

Deze zijn verschuldigd door of krachtens de sociale zekerheidswetten, maar ook door of krachtens bijzondere regelingen zoals de wetgeving op arbeidsongevallen (voor zeelieden en zeevissers), de beroepsziektewet, de regeling betreffende het fonds voor arbeidsongevallen, betreffende de fondsen voor bestaanszekerheid.

De geschillen die ontstaan naar aanleiding van de bijdrageplicht worden ter kennis gebracht van de arbeidsrechter.

In toepassing van bepaalde wetten kan de werkgever er ook toe gehouden zijn aan sociale openbare diensten de uitkeringen terug te betalen die deze instellingen aan de werknemers in de plaats van de werkgevers hebben betaald, omdat deze laatsten hun verplichtingen ten overstaan van hun werknemers niet zijn nagekomen. Een dergelijke verplichting bestaat onder meer wanneer het fonds voor arbeidsongevallen de vergoedingen heeft betaald. In die gevallen zal de overheidsinstelling een recht laten gelden ten overstaan van de werkgever om de bedragen terug te vorderen die zij aan prestaties heeft uitgekeerd.

Deze geschillen alsook deze die oprijzen naar aanleiding van de andere verplichtingen die de werkgever inzake sociale zekerheidswetgeving heeft — verplichting bij een instelling aan te sluiten, bepaalde stukken mede te delen, een arbeidsongeval of een beroepsziekte aan te geven — worden ter kennis gebracht van het arbeidsgerecht.

* * *

De geschillen die ontstaan naar aanleiding van de rechten en plichten die voor de werknemers en leerlingen uit de toepassing van de voormelde sociale voorzieningsregelingen voortvloeien, worden, in toepassing van lid 2 ter kennis gebracht van dezelfde rechtsmacht.

De rechten die de werknemers er putten uit de verschillende sociale voorzieningsregelingen, hebben als doel ofwel loondervingsvergoedingen toe te kennen (arbeidsongeschiktheidsuitkeringen, waaronder ziektegeld en invaliditeitsuitkeringen, aanvullende arbeidsongevallen-uitkeringen en beroepsziektevergoeding, rust- en overlevingspensioenen, werkloosheidsuitkeringen, enkelvoudig vacatiegeld; zij beogen ook de toekenning van uitkerin-

gen die het inkomen aanvullen om bepaalde lasten te kunnen dragen: hiertoe behoren hoofdzakelijk de ziektekostenvergoedingen en de gezinsvergoedingen; ook het aanvullend vacatiegeld.

Andere regelingen, onder meer de wet op de fondsen voor bestaanszekerheid — beogen de toekenning van aanvullende sociale voordelen die aan bepaalde categorieën van werknemers worden toegekend, en die deze genieten naast de voordelen die worden uitgekeerd in toepassing van de sociale zekerheidswet. Behalve aanvullende sociale zekerheidsuitkeringen worden andere sociale voordelen toegekend zoals aanwezigheidspremie, afscheidspremie, conjunctuurpremie, tussenkomst bij aankoop van werk-kledij, eindejaarspremie, enz.

Afgezien de rechten die de werknemers en leerlingen putten uit de verschillende sociale zekerheidsregelingen en die hen een aanspraak verlenen op sociale zekerheidsuitkeringen, heeft de wetgever bepaalde verplichtingen opgelegd die door deze personen moeten worden nageleefd. De voornaamste hiervan is de plicht bij te dragen tot de financiering van het stelsel. In de sociale zekerheid voor werknemers zullen dergelijke geschillen echter alleen tussen de openbare diensten en de werkgever ontstaan: de wet legt immers aan de werkgevers de verplichting op, de werknemersbijdrage samen met zijn eigen bijdrage aan de bevoegde overheidsinstelling over te maken.

De wet legt ook de verplichting op, om ontvangen onverschuldigde prestaties terug te betalen.

De arbeidsgerechten zijn echter niet alleen bevoegd om kennis te nemen van de geschillen betreffende de rechten en plichten van werknemers en leerlingen; in toepassing van *aline*a 3 van art. 580 G.W. zijn zij eveneens bevoegd om kennis te nemen van de geschillen die ontstaan naar aanleiding van de rechten en verplichtingen van personen die buiten een arbeidsovereenkomst of leerovereenkomst het voordeel genieten van de wetten en verordeningen bedoeld onder lid 1 van dit artikel.

In toepassing van de wet op de kinderbijslag voor werknemers wordt het overheidspersoneel, voor de toepassing van deze regeling, met de werknemers gelijk gesteld; in geval van geschil is dus het arbeidsgerecht bevoegd.

In toepassing van het K.B. van 28.11.1969 wordt het werkveld van de sociale zekerheidsregeling voor werknemers geheel of gedeeltelijk verruimd tot de openbare diensten en hun personeel. Alle geschillen die de sectoren van de sociale zekerheid betreffen die verruimd werden tot het personeel van de openbare sektor, behoren tot de bevoegdheid van de arbeidsgerechten.

Het gehele werkveld van de sociale zekerheidswet werd uitgebreid tot de instellingen van openbaar nut (behoudens jaarlijkse vakantie), vorsers van het N.F.-W.O., polders en wateringen e.a. in geval van geschil is het arbeidsgerecht bevoegd.

Het werkveld van de sociale zekerheidswet werd daarentegen gedeeltelijk verruimd tot het statutair vast benoemd arbeidspersoneel van Staat, Provincies, gemeenten, en instellingen die eronder ressorteren, wat betreft de ziektekostenregeling. De geschillen die daarentegen oprijzen in verband met het pensioen of de jaarlijkse vakantie worden voor de gewone rechtbanken gebracht: deze uitkeringen worden inderdaad door of krachtens een bijzondere wet of reglement ingesteld. Hetzelfde dient te worden gezegd wat betreft het gedeelte van de kinderbijslagen dat door de openbare dienst wordt toegekend aan zijn personeel en dat het bedrag van de algemene regeling voor werknemers overschrijdt. De tijdelijke statutaire agenten van Staat, Provincie, gemeente, en instellingen die eronder ressorteren, alsook de agenten verbonden door een arbeidsovereenkomst vallen ingevolge het K.B. van 1969 onder de ziekte- en invaliditeitsverzekering, de rust- en overlevingspensioenen- en de werkloosheidsregeling;

deze agenten brengen hun geschillen ter kennis van het arbeidsgerecht.

Voor bepaalde arbeidscontractanten van de gemeenten geldt een bijzonder stelsel van jaarlijkse vakantie (art. 10 § 2 K.B. 1969), zodat deze geschillen buiten de bevoegdheid van de gerechten vallen.

Het statutair personeel van de instellingen van openbaar nut, behalve dat van de N.M.B.S., valt onder de volledige sociale zekerheidsregeling, behalve wat betreft de vakantieregeling; de geschillen worden voor het arbeidsgerecht gebracht. De statutaire agenten die een pensioenregeling genieten die bij of krachtens een wet of reglement is ingesteld, worden echter alleen onder het toepassingsveld van de sociale zekerheidswet gebracht wat betreft de ziektekostenregeling.

De statutaire agenten van de N.M.B.S. genieten een eigen statuut en vallen buiten de sociale zekerheidsregeling. Hun geschillen vallen buiten de bevoegdheid van de arbeidsrechtbanken. Het personeel dat onder overeenkomst staat geniet daarentegen de integrale toepassing van de sociale zekerheidswet, zodat ook deze personen hun geschillen voor het arbeidsgerecht brengen.

* * *

In toepassing van *lid 4 van art. 580* neemt het arbeidsgerecht kennis van de geschillen die ontstaan tussen sociale zekerheidsinstellingen onderling.

Onze sociale zekerheid is organisatorisch gezien zeer complex; het pluralisme dat op dit gebied heerst laat de gerechtigden vrij in menige tak van de sociale zekerheid de uitkeringen te ontvangen ofwel van een openbare instelling ofwel van een erkende privé instelling (ziekenfonds, kinderbijslagfondsen). Deze openbare en privé instellingen ontvangen de nodige gelden daarvoor van een centrale openbare instelling, die zelf nagaat of de betalingen overeenkomstig de wet zijn gebeurd. Desgevallend zal de uitbetalingsinstelling de onrechtmatig betaalde uitkeringen moeten terugvorderen van de sociaal verzekerde; zij zal ook kunnen aansprakelijk worden gesteld voor het geldelijk verlies dat het stelsel ondergaat. De geschillen die ontstaan tussen een uitbetalingsinstelling en een centrale openbare dienst, zoals bvb. tussen de R.I.Z.I.V. en een ziekenfonds, tussen de R.V.A. en uitbetalingsinstellingen voor werkloosheidsuitkeringen worden voor de arbeidsrechter gebracht.

* * *

In toepassing van *lid 5 van art. 580 G.W.* neemt de arbeidsrechter kennis van de toepassing van de administratieve sancties die voorzien zijn in de sociale zekerheidsregelingen.

In tegenstelling met het sociaal strafrecht, dat onder de uitsluitende bevoegdheid valt van de strafrechter, is het arbeidsgerecht bevoegd om kennis te nemen van de toepassing van de administratieve sancties die in de verschillende sociale wetten zijn voorzien en die gericht zijn tegen de particulieren of instellingen die de goede werking van openbare diensten in het gedrang brengen.

Dergelijke sancties zijn voorzien bij het niet nakomen van de verplichtingen door de wet opgelegd, en bij onrechtmatig ontvangen van prestaties. De sancties die voorzien zijn bestaan ofwel in het opleggen van een boete, een bijdrage — opslag — of in het ontnemen van de prestaties gedurende een bepaalde tijd.

De sancties voorzien bij niet-nakoming van de verplichtingen worden in beginsel opgelegd door de instellingen aan wie de bijdrage verschuldigd is.

Bij onrechtmatig ontvangen van prestaties wordt de persoon of de instelling die de sancties oplegt, in de wet bepaald. In geval van geschil, zal de betwisting ter kennis worden gebracht van het arbeidsgerecht.

De administratieve sancties zijn niet alleen gericht tegen particulieren, maar ook tegen instellingen.

In de ziekte- en invaliditeitwetgeving bvb. worden belangrijke boeten voorzien tegen de verzekeringsinstellingen die bepaalde wettelijke of reglementaire beschikkingen overtreden; deze sancties worden uitgesproken door de dienst voor Geneeskundige Controle van de R.I.Z.I.V., en verhaal hiertegen wordt ingesteld bij de arbeidsgerechten.

* * *

In toepassing van *lid 6* neemt het gerecht kennis van de geschillen die ontstaan naar aanleiding van de rechten en verplichtingen van de personen die een sociale verzekering hebben aangegaan krachtens de wet op de mutualiteitsverenigingen ⁽²¹⁾, de wet betreffende de inrichting van een rust- en overlevingspensioen voor vrijwillig verzekerden, of krachtens de wet betreffende de overzeese sociale zekerheid ⁽²²⁾.

Ingevolge *lid 7* worden ook de geschillen die ontstaan naar aanleiding van de toepassing van de vroegere Congolese sociale zekerheid voor deze rechtsmacht gebracht.

* * *

En in toepassing van *lid 8* tenslotte neemt de arbeidsrechter kennis van de geschillen die oprijzen naar aanleiding van de toepassing van de wetgeving op het gewaarborgd inkomen voor bejaarden.

4. De geschillen betreffende de sociale zekerheid van zelfstandigen.

Ook het geheel der geschillen die ontstaan naar aanleiding van de toepassing van de sociale zekerheidswetgeving voor zelfstandigen worden voor deze rechtsmacht gebracht (art. 581). Ook hier maakt het G.W. een onderscheid tussen de geschillen onderling.

Deze die ontstaan naar aanleiding van de verplichtingen die voortvloeien uit de regelingen inzake sociale statuut, familiale uitkeringen, verplichte ziekte- en invaliditeitsverzekering, rust- en overlevingspensioen worden in art. 581 1° bepaald. Ook de administratieve sancties worden in toepassing van deze regel ter kennis gebracht van deze rechtbank.

De geschillen betreffende de rechten die voortvloeien uit deze wetgeving, zijn opgenomen in 2° van artikel 581; de arbeidsrechter neemt eveneens kennis van de administratieve sancties.

* * *

De arbeidsgerechten zijn dus bevoegd om kennis te nemen van het geheel der geschillen, die ontstaan naar aanleiding van de toepassing van de sociale zekerheidswetgeving in haar geheel. Alleen inzake arbeidsongevallen- en beroepsziektenwetgeving is de arbeidsrechter bevoegd om kennis te nemen van alle vorderingen die worden ingesteld in toepassing van de wetgeving, en is zijn bevoegdheid dus niet beperkt tot de kennismaking van de geschillen.

De V.R. blijft bevoegd inzake verzet tegen de uitkeringen in speciën gedaan door de diensten voor sociale zekerheid voor werknemers, zeelieden ter koopvaardij, mijnwerkers (art. 594, lid 5, 6, 7, G.W.), inzake verzet door vader, voogd, toeziende voogd of curator, tegen de betaling van kinderbijslag aan de moeder; (art. 594, lid 8 en 9); in al die gevallen betreft het in de eerste plaats het appreciëren van het familiebelang.

De vrederechter beslist verder over de arbeidsongeschiktheid van kinderen inzake kinderbijslagwetgeving voor werknemers en zelfstandigen.

5. De geschillen betreffende de wetgeving van minder-validen.

In toepassing tenslotte van art. 582 neemt de arbeidsrechtbank kennis van de beroepen ingesteld tegen beslissingen van de minister ten aanzien van tegemoetkomingen voor minder-validen (lid 1).

Zij neemt ook kennis van de geschillen betreffende de rechten en verplichtingen die voortvloeien uit de wet op de sociale reclassering van de minder-validen (lid 2).

Het voorstel, uitgaande van de Senaatscommissie, om aan deze rechtsmacht ook de bevoegdheid toe te kennen om kennis te nemen van de geschillen over het recht op uitkeringen ten laste van het Bijzonder Onderstandsfonds, werd afgewezen ⁽²³⁾. Er schijnt nochtans geen wezenlijk verschil te bestaan tussen de uitkeringen die toegekend worden in toepassing van de minder-validenwet en deze die worden toegekend in toepassing van de Bijzonder Onderstandsfondswetgeving; deze beide regelingen verlenen uitkeringen die ten laste worden gelegd van de kollektiviteit van alle burgers, en die aan arbeidsongeschikten of behoeftige personen worden toegekend.

Besluit.

Het G.W. kent dus aan de arbeidsgerechten een materiële bevoegdheid toe die enerzijds beperkt is tot de kennisgeving van de geschillen — behoudens wat betreft de arbeidsongevallen- en beroepsziektenregelingen — en die anderzijds onder de vorm van een opsomming is bepaald. Gezien deze bevoegdheid beperkt is tot de geschillen, blijft het vroegere verwijt van een verdeelde bevoegdheidsregeling gedeeltelijk bestaan; dit is des te ernstiger daar de rechtbank van eerste aanleg, in toepassing van art. 568 G.W. bevoegd is om ook kennis te nemen van het ganse sociaal contentieux.

Daarbij komt dat de partijen hun geschil vrijwillig aan scheidsrechters mogen onderwerpen. Het scheidsrechterlijk beding mag echter niet worden afgesloten vóór het ontstaan van het geschil; het gerechtelijk wetboek bepaalt inderdaad dat iedere verbintenis, die afgesloten wordt vóór het ontstaan van een geschil, en die ertoe strekt de geschillen waarvan de arbeidsrechtbank kennis neemt te

onderwerpen aan een scheidsrechterlijke uitspraak, van rechtswege nietig is.

De opsomming die in het G.W. opgenomen is biedt daarenboven het nadeel limitatief te zijn, en vatbaar voor interpretatie te zijn. Aangezien de sociale wetgeving echter een uiteraard dynamische wetgeving is en die derhalve regelmatig wijzigingen ondergaat en sterk evolueert, ware het daarom misschien wenselijk geweest de bevoegdheidsregeling in algemene termen te bepalen. De wetgever heeft echter rekening gehouden met een bepaalde evolutie; een opmerking van de heer Fettweis: «buitengewone rechtsmacht met een buitengewone bevoegdheid» schijnt volledig verantwoord.

Mevr. E. CLAEYS-LEBOUCQ
Rechter in de arbeidsrechtbank
Assistente R.U.G.

(1) Ontwerp van wet houdende het Gerechtelijk Wetboek, Senaat 1963-64, Ged. St. nr. 60, blz. 58.

(2) Senaat 1964-65, Ged. St. nr. 170.

(3) Ontwerp G.W., op. cit., blz. 134.

(4) Zie Hof van Cassatie, 5 mei 1966, Pas. 1133.

(5) Verslag De Baeck, Sen. 1964-65, Ged. St. nr. 170, blz. 101.

(6) Art. 13, wet 23 juli 1926 (Statuten N.M.B.S.).

(7) Hof van Cassatie, 25 oktober 1963, Pas. 1964, 208.

(8) Wet 5 juni 1928, art. 108, betreffende de arbeidsovereenkomsten van zeelieden.

(9) Hof van Cassatie, 19 februari 1960, Pas. 709.

(10) Gerechtelijk Wetboek, art. 591, lid 8.

(11) Art. 34-36 arbeidsovereenkomst arbeiders die toepassing vindt op minderjarige bedienden.

(12) Art. 41 arbeidsovereenkomstwet arbeiders en art. 36 arbeidsovereenkomstwet bedienden.

(13) Zie Senaat 1966-67, Ged. St. nr. 148, blz. 132.

(14) Senaat 1966-67, Ged. St. nr. 148, blz. 133.

(15) Verslag De Baeck, Sen. 1964-65, Ged. St. nr. 170, blz. 114.

(16) Hof van Cassatie, 18 juni 1964, T.S.R. 1964, 240.

(17) Wet 31 december 1958 en 12 april 1960 betreffende inspectie in mijnen.

(18) K.B. 11 maart 1954 betreffende het korps van burgerlijke bescherming.

(19) Wet 7 maart 1935 betreffende de arbeidsongevallen van vrijwillige redders.

(20) K.B. 9 december 1969 betreffende de arbeidsongevallenwet.

(21) Wet 23 juni 1894 betreffende de mutualiteitsverenigingen.

(22) Wet 17 juli 1963 betreffende de overzeese sociale zekerheid.

(23) Senaat 1964-65, Ged. St. nr. 170, blz. 101.

RECHTSPRAAK

HOF VAN CASSATIE

2e Kamer. — 1 juni 1970.

Voorzitter: M. van Beirs.

Raadsheer-verslaggever: M. Capelle.

Eerste advocaat-generaal: M. Mahaux.

1. Europese Gemeenschappen. — E.G.K.S. — Bevoegdheid van het Hof van Cassatie inzake interpretatie van het verdrag.

2. Vervoer. — K.B. van 3 maart 1966. — Wettelijk.

3. Vervoer. — Onbrandbare leiste. — K.B. van 3 maart 1966 — Toepasselijk.

1. Het E.G.K.S.-Verdrag bevat geen enkele bepaling die de nationale rechtscolleges van de Lid-Staten verplicht een vraagstuk betreffende de interpretatie van dit verdrag te brengen voor het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen. Het Hof van Cassatie is derhalve bevoegd om uitspraak te doen over de betekenis en de draagwijdte van het verdrag.

2. Het K.B. van 3 maart 1966 tot vaststelling van een type-overeenkomst voor het vervoer van bepaalde stortgoederen en -produkten met kipwagens tegen vergoeding is wettelijk genomen ter uitvoering van art. 8 van de wet van 1 augustus 1960, dat geen overleg in ministerraad voorschrijft.

3. Het woord «kolen» wordt omschreven in bijlage I van het E.G.K.S.-Verdrag. Deze bijlage zegt dat het woord «kolen» slaat op produkten die voorkomen in de daarop volgende lijst en dat de produkten die onder de term «steenkool» vallen, vermeld worden in een opsomming onder de generieke benaming «vaste brandstoffen». De herziene eenvormige vervoernomenclatuur, waarin onder de rubriek «steenkolen» stof en andere afval is opgenomen, zegt dat deze benaming toepasselijk is op de minerale «brandstoffen» van het species steenkolen.

De bij ministerieel besluit van 20 juli 1962 verbindend verklaarde beslissing van het Directorium voor de Kolennijverheid van 29 juni 1962 heeft de verkoop en het gebruik van leiste gereguleerd op grond van een beslissing van de Hoge Autoriteit van de E.G.K.S.,

maar zulks is geschied binnen de grenzen van het E.G.K.S.-Verdrag en deze beslissing heeft slechts op brandbare leisteën kunnen slaan.

Gelet op de vaststelling van de onbrandbaarheid van het mengsel van de in het onderhavige geval gevoerde produkten, beweren verdachten ten onrechte dat het E.G.K.S.-Verdrag toepassing vindt; terecht heeft het bestreden vonnis het K.B. van 3 maart 1966 toegepast.

Bauffe e.a. (nrs. 5144 t./nr. 5162)

Gelet op de bestreden vonnissen, op 27 juni 1969 gewezen door de Correctionele Rechtbank te Charleroi, rechtdoende in hoger beroep;

Overwegende dat de zaken die onder de nummers 5144 tot 5162 van de algemene rol zijn ingeschreven, samengangen en dienen te worden gevoegd;

Dat de eisers Bauffe en de naamloze vennootschap Sogetra enerzijds Servais en de naamloze vennootschap Sogetra anderzijds bij twee samengevoegde verklaringen ter griffie van voornoemde rechtbank cassatieberoep hebben ingesteld de eersten tegen zeventien vonnissen, de tweeden tegen twee vonnissen van voornoemde rechtbank;

Dat deze vonnissen, de ene rechtdoende inzake het openbaar ministerie tegen Bauffe, beklaagde, en de naamloze vennootschap Sogetra, burgerrechtelijk aansprakelijke partij, de andere inzake het openbaar ministerie tegen Servais, beklaagde, en de naamloze vennootschap, Sogetra, burgerrechtelijk aansprakelijke partij, veroordelingen uitspreken wegens overtredingen van de artikelen 2 en 6 van het koninklijk besluit van 3 maart 1966 betreffende het vervoer van bepaalde storgoederen en -produkten met kipwagens tegen vergoeding, genomen ter uitvoering van de wet van 1 augustus 1960 op het vervoer van zaken met motorvoertuigen tegen vergoeding;

Overwegende dat de onder deze omstandigheden ingestelde voorzieningen regelmatig zijn, behoudens de verplichting voor de burgerrechtelijk aansprakelijke partij haar voorziening te doen betekenen aan het openbaar ministerie;

Overwegende dat de naamloze vennootschap Sogetra bij twee gerechtsdeurwaardersexploiten haar voorzieningen heeft doen betekenen aan het openbaar ministerie; dat deze exploit, alsmede de in regelmatige vorm verrichte uitgiften van de voorzieningen ter griffie van het Hof op 15 en 16 september 1969 zijn neergelegd binnen de termijn voorgeschreven bij artikel 420 bis van het Wetboek van strafvordering;

Overwegende dat de voorzieningen derhalve ontvankelijk zijn;

Overwegende dat de eisers slechts in de zaken van de nummers 5144 en 5161 een memorie hebben ingediend, zodat het past de desbetreffende voorzieningen eerst te onderzoeken;

A. Wat betreft de voorzieningen ingesteld in de zaken nummers 5144 en 5161:

I. Op de voorzieningen van de eisers Bauffe en Servais:

Over het eerste middel, afgeleid uit de schending van de artikelen 67 en 107 van de Grondwet, 6, 7, 8 en 10 van de wet van 1 augustus 1960 betreffende het vervoer van zaken met motorvoertuigen tegen vergoeding, 1 tot 6 van het koninklijk besluit van 3 maart 1966 tot vaststelling van een type-overeenkomst voor het vervoer van bepaalde storgoederen en -produkten met kipwagens tegen vergoeding;

doordat de bestreden vonnissen het koninklijk besluit van 3 maart 1966 wettelijk verklaren en de eisers veroordelen wegens overtreding van het daarin bepaalde; volgens hun redengeving, de formaliteit van een in minister-

raad overlegd besluit slechts voorgeschreven is met betrekking tot de voorwerpen die vallen binnen het raam van het algemeen reglement en aangeduid zijn in de artikelen 6 en 7 van de wet van 1 augustus 1960, wat het koninklijk besluit van 3 maart 1966 betreft, dit is uitgevaardigd krachtens artikel 8 van voornoemde wet waarbij aan de Koning bevoegdheid wordt verleend om voorschriften inzake prijzen en voorwaarden van het vervoer van zaken tegen vergoeding te bepalen, en de type-overeenkomst die erdoor verplicht wordt gesteld, in werkelijkheid slechts betrekking heeft op de vervoerprijs en de gegevens die nodig zijn om de billijkheid daarvan te beoordelen;

terwijl artikel 7-4° van de wet van 1 augustus 1960 onder de voorwerpen die door het algemeen reglement kunnen worden vastgesteld, vermeldt: «de voorschriften inzake bescheiden voor het vervoer van zaken tegen vergoeding», de bij koninklijk besluit van 3 maart 1966 ingestelde type-overeenkomst bij uitstek zodanig bescheid is, zodat voornoemd koninklijk besluit dat niet overlegd is in ministerraad, niet voor wettelijk kan worden gehouden;

Overwegende dat, luidens de aanhef van het koninklijk besluit van 3 maart 1966, dit besluit genomen is ter uitvoering van artikel 8 van de wet van 1 augustus 1960 betreffende het vervoer van zaken met motorvoertuigen tegen vergoeding; dat dit artikel geen overleg in ministerraad voorschrijft, zoals in de artikelen 6 en 7 van dezelfde wet wel voorgeschreven wordt voor het algemeen reglement;

Dat de verplichting om alle overeenkomsten betreffende vervoer dat valt onder het koninklijk besluit van 3 maart 1966, in overeenstemming te brengen met de type-overeenkomst die bij dit besluit is gevoegd en die de voorwaarden bepaalt op grondslag waarvan een billijke vervoerprijs moet worden vastgesteld een voorschrift is inzake prijzen en voorwaarden van het vervoer van zaken tegen vergoeding, dat bedoeld is in artikel 8 van de wet van 1 augustus 1960 en door zijn voorwerp verschilt van de voorschriften inzake bescheiden voor het vervoer van zaken tegen vergoeding, waarvan sprake is in artikel 7, 4°, van deze wet;

Overwegende dat het middel derhalve naar recht faalt;

Over het derde middel, afgeleid uit de schending van de artikelen 97 van de Grondwet, 1, paragraaf 2, 1°, van het koninklijk besluit van 3 maart 1966, tot vaststelling van een type-overeenkomst voor het vervoer van bepaalde storgoederen en -produkten met kipwagens tegen vergoeding, en van de noot 2 van de Bijlage van voornoemd besluit, van de artikelen 1 en 81 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal, goedgekeurd bij de wet van 25 juni 1952, en van bijlage I van voornoemd Verdrag, van de herziene eenvormige vervoernomenclatuur, aangenomen door de bijzondere raad van ministers van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal op 22 maart 1966 en in het officieel blad van de Gemeenschappen van 29 april 1960 bekendgemaakt (in het bijzonder in de noot 1 van de rubriek «Steenkolen»), van artikel 4 van de wet van 16 november 1961 tot instelling van een Directorium voor Kolennijverheid, en van de beslissing nr. 5/62 van voornoemd Directorium ter reglementering van de verkoop en het gebruik van leisteën (inzonderheid in de aanhef), bindend verklaard bij ministerieel besluit van 20 juli 1962;

doordat de bestreden vonnissen weigeren de vervoerde produkten te rangschikken onder de produkten waarop het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal toepasselijk is en die deswege buiten toepassing vallen van het koninklijk besluit van 3 maart 1966, volgens hun redengeving, uit de stukken van het

dossier — met name uit het verhoor van de Heer Castagne — volgt dat deze produkten bestonden in leisteel die niet kon dienen als brandstof, daar hij « merendeels een mengsel is van verbrande leisteel en van steenpuin »; zelfs als men aanneemt dat sommige leisteelsoorten bijprodukten van de kolenniiverheid zijn, heeft de nomenclatuur van 29 april 1960, die bijlage I van het Verdrag is, slechts betrekking op brandbare bij- of afvalprodukten; en de bevoegdheden van het Kolendirectorium niet noodzakelijk overeenstemmen met die van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal, zodat het ministerieel besluit van 20 april 1962, dat bindende kracht verleent aan de beslissing nr. 5/62 van voornoemd Directorium op het gebruik van leisteel, deze overwegingen geenzins ongeldig maakt;

eerste onderdeel, terwijl deze redenen geen antwoord zijn op het middel, door de eisers hieruit afgeleid dat de controleur Castagne een persoonlijke beoordeling had gegeven die zijn beperkte bevoegdheid te buiten ging; bovendien door alleen de aard van het « merendeel » van de vervoerde produkten te omschrijven, zonder enige aanwijzing te geven met betrekking tot de andere produkten, deze redenen het toezicht op de wettelijkheid van de beslissing niet mogelijk maken; zodat de feitenrechter tekort is geschoten in zijn verplichting zijn beslissing naar vereiste van de wet met redenen te omkleden (schending van artikel 97 van de Grondwet);

tweede onderdeel, de herziene eenvormige vervoernomenclatuur, aangenomen door de bijzondere raad van ministers van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal op 2 maart 1960, onder de rubriek « Steenkolen » ook « stof of ander afval » begrijpt; daaronder valt de uit koolmijnen herkomstige leisteel, in welke staat hij zich ook bevindt, en welke herkomst niet wordt geloofend; zodat het vervoer van deze produkten niet onder toepassing valt van het koninklijk besluit van 3 maart 1966 (met uitzondering van artikel 97 van de Grondwet, schending van alle in het middel aangehaalde wettelijke bepalingen);

derde onderdeel, door de reglementering voor de verkoop en het gebruik van leisteel te doen berusten op een beslissing van de Hoge Autoriteit van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal, de beslissing van het Directorium voor de Kolenniiverheid nr. 5/62, die verbindend is verklaard bij ministerieel besluit van 20 juli 1962, noodzakelijk doet blijken dat, volgens zijn oordeel, het Verdrag van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal toepasselijk is op leisteel (schending van alle in het middel aangehaalde wettelijke bepalingen, en inzonderheid van artikel 4 van de wet van 16 november 1961 en van het ministerieel besluit van 20 juli 1962);

Wat het eerste onderdeel betreft:

Overwegende dat uit de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan, niet blijkt dat de eisers vóór de rechters in hoger beroep bij conclusie hebben betwist dat de controleur Castagne « bevoegd » was om zich uit te spreken over de aard van de vervoerde produkten;

Dat de rechtbank derhalve niet verplicht was de redenen aan te geven waarom zij van oordeel was daarover de getuige te kunnen en te moeten horen, en evenmin de redenen waarom zij tot haar overtuiging is gekomen op grond van de gegevens van dit getuigenis;

Overwegende dat anderzijds uit de feitelijke en derhalve onaantastbare vaststelling dat de vervoerde produkten « merendeels een mengsel waren van verbrande leisteel en van steenpuin », de rechter heeft kunnen afleiden dat deze produkten « niet konden dienen als brandstof », welke beoordeling betekende dat, ook al was een deel van de vervoerde produkten brandstof, de omstandigheid dat zij vermengd waren met merendeels verbrande of uiteraard voor verbranding ongeschikte produkten, aan

het mengsel elk karakter ontnam dat de gelijkstelling ervan met brandstof mogelijk maakte;

Dat het eerste onderdeel van het middel niet kan worden aangenomen;

Wat betreft het tweede en het derde onderdeel samen:

Overwegende dat, in strijd met wat bepaald is bij het Verdrag tot Oprichting van de Europese Economische Gemeenschap en bij het Verdrag tot Instelling van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, onderscheidenlijk in de artikelen 177 en 150, het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap van Kolen en Staal geen enkele bepaling bevat en geen enkele rechtspleging inricht die de nationale rechtscolleges van Lid-Staten verplicht, wanneer een vraagstuk betreffende de interpretatie van dit verdrag voor hen gesteld wordt en tegen hun beslissing geen rechtsmiddel van intern recht openstaat, zulks te brengen voor het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen;

Dat dientengevolge het Hof bevoegd is om zich uit te spreken over de betekenis en de draagwijdte van de bepalingen van het Verdrag tot Instelling van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal;

Overwegende dat de artikelen 2 en 3 van dit Verdrag bepalen dat de Gemeenschap ten doel heeft in toenemende mate de omstandigheden te scheppen die uit zichzelf de meest rationele verdeling van de produktie op een zo hoog mogelijk peil verzekeren en dat haar instellingen aan allen die in het gemeenschappelijke marktgebied als verbruiker optreden en in vergelijkbare omstandigheden verkeren, op voet van gelijkheid de toegang tot de produktiebronnen waarborgen;

Overwegende dat, luidens artikel 81 van het Verdrag het woord « kolen », een van de produkten waarvan het Verdrag de produktie, het gebruik, de bevoorrading en de rationele spreiding regelt in het gemeenschappelijk belang van de Lid-Staten, omschreven wordt in de bijlage I van het Verdrag;

Dat deze bijlage vermeldt dat de woorden « kolen » en « staal » slaan op produkten die voorkomen in de daarop volgende lijst en dat, wat de « steenkool » betreft, de produkten die onder deze term vallen, vermeld worden in een opsomming onder de generieke benaming « vaste brandstoffen »;

Overwegende dat de herziene eenvormige vervoernomenclatuur, aangenomen door de bijzondere raad van ministers van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal op 22 maart 1960, en waarin onder de rubriek « steenkolen », « stof en andere afval » is ongenomen, duidelijk zegt dat deze benaming toepasselijk is op de minerale « brandstoffen » van het species steenkolen, waarvan zij het detail aangeeft;

Overwegende tenslotte dat een beslissing van het Directorium voor de Kolenniiverheid slechts dan regelmatig genomen is wanneer zij blijft binnen de grenzen van de wet van 16 november 1961 waarbij deze instelling is opgericht;

Dat artikel 4 van voornoemde wet, na te hebben gesteld dat de opdracht van het Directorium te bepalen is in het raam van het energiebeleid van de Regering en in de mate dat zulks met de toepassing van het Verdrag tot instelling van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal strookt, deze opdracht nader omschrijft door te onderstrepen dat zij er met name in bestaat: 1) het gebruik van de « koolachtige produkten » die van de zuivering der kolen en van de exploitatie van de steenkolen voortkomen, te reglementeren en 2) bij te dragen tot het uitstippen van de in- en uitvoerpolitie inzake vaste minerale « brandstoffen »;

Dat hieruit volgt dat de beslissing op 29 juni 1962, genomen door het Directorium voor de Kolenniiverheid en verbindend verklaard bij ministerieel besluit van

20 juli 1962, de verkoop en het gebruik van leisteel heeft gereguleerd op grond van een beslissing van de Hoge Autoriteit van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal, maar dat zulks is geschied binnen de grenzen van het Verdrag waarbij deze Gemeenschap is ingesteld en deze beslissing slechts op brandbare leisteel heeft kunnen slaan;

Overwegende dat de bestreden vonnissen dus een wettelijke rechtvaardiging hebben gegeven voor hun beslissing dat, gelet op de vaststelling van de onbrandbaarheid van het mengsel van de in het onderhavige geval vervoerde produkten, het koninklijk besluit van 3 maart 1966, grondslag van de vervolging, toepasselijk was;

Dat het tweede en het derde onderdeel van het middel naar recht falen;

Over het tweede middel, afgeleid uit de schending van de artikelen 97 van de Grondwet, 154 en 189 van het Wetboek van Strafvordering en van de bepalingen van het koninklijk besluit van 3 maart 1966 tot vaststelling van een type-overeenkomst voor het vervoer van bepaalde stortgoederen en -produkten met kipwagens tegen vergoeding;

doordat, om de aard te bepalen van de produkten die aanleiding hebben gegeven tot bedoeld vervoer, het bestreden vonnis zich grondt op het verhoor van de controleur Castagne, zoals dit blijkt uit « dossier nr. hoger beroep 215, inzake Stoes en consorten — verhoor van Castagne, — zittingsblad van de politierechtbank van 20 februari 1969 »; zijnerzijds het zittingsblad van deze datum van de politierechtbank in de zaak van de eisers (stuk 33) enkel de volgende vermelding bevat: « zie verhoor van de controleur Castagne in dossier nr. 7874 »; terwijl noch voornoemd verhoor, noch trouwens enig ander stuk van een zaak die vreemd is aan die van de eisers, in het dossier zijn opgenomen, zodat het niet mogelijk is de regelmatigheid of de inhoud van het getuigenis van de heer Castagne na te gaan, en het bewijs van de telastlegging derhalve niet regelmatig geleverd is en de veroordeling van de eisers niet wettelijk met redenen is omkleed;

Overwegende dat de eisers niet betwisten dat het getuigenis van de controleur Castagne afgenomen is in hun aanwezigheid en dat zij het hebben kunnen tegen spreken;

Overwegende dat dit getuigenis opgetekend is in het stuk 28 van het dossier hoger beroep nr. 215, dit is het proces-verbaal van de terechtzitting door de politierechtbank gehouden op 20 februari 1969 — dossier politierechtbank nr. 7874;

Overwegende dat enerzijds het dossier van het hoger beroep nr. 215 regelmatig aan het Hof voorgelegd is onder nr. 5156 van de algemene rol en dat anderzijds, met betrekking tot de andere dossiers waarvan het onderzoek door de voorzieningen nodig is gemaakt, het proces-verbaal van de terechtzitting van 20 februari 1969 vaststelt dat « de behandeling geschiedt overeenkomstig de artikelen 153 en 154 van het Wetboek van Strafvordering » en bovendien verwijst naar het verhoor van de controleur Castagne dat in het dossier 7874 is opgenomen »;

Overwegende dat het derhalve voor het Hof mogelijk is de regelmatigheid van het bedoelde getuigenis na te gaan en de wettelijkheid van de uitlegging die de rechter eraan heeft gegeven;

Dat het middel feitelijke grondslag mist;

Over het vierde middel, afgeleid uit de schending van artikel 97 van de Grondwet;

doordat — na de beklaagde Martinot te hebben vrijgesproken hoewel hij heeft toegegeven dat hij verant-

woordelijk was voor het niet-opmaken van een vervoerovereenkomst, en dat hij een van de ondertekenaars is geweest van de verschillende « attesten » van de eisende vennootschap, op grond dat hij zich aan de hand van zijn statutaire bevoegdheden niet kon verzetten tegen de uitvoering van het schuldig geachte vervoer en het niet is aangetoond dat hij de omstandigheden waarin dit geschiedde, zou hebben kunnen doen wijzigen — de bestreden vonnissen de telastlegging tegen de eisers bewezen verklaren; volgens de redenen van deze beslissingen de eisers bevoegd waren om enigerlei vervoerovereenkomst aan te gaan, samen met een ander persoon, de aldus voor het aangaan van de overeenkomst voorgeschreven deelneming van een tweede persoon zijn aansprakelijkheid niet uitsloot; de inrichting van het toezicht op het vervoer, zoals zij beschreven is, voor hen een persoonlijke daad van deelneming aan het wanbedrijf oplevert, en de wet van 1 augustus 1960 en het koninklijk besluit van 3 maart 1969 straf willen stellen niet enkel op het verzuim van een type-overeenkomst, maar bovendien op de uitvoering van vervoerovereenkomsten die met schending van deze wettelijke bepalingen zijn aangegaan;

terwijl, als men hen alleen beschouwt, de eisers evenmin als de vrijgesproken beklaagde bevoegd waren om vervoerovereenkomsten aan te gaan, anderzijds de bij de vrijgesproken beklaagde vastgestelde afgifte van attesten met het oog op het schuldig geachte vervoer eveneens een daad van deelneming aan het wanbedrijf oplevert; deze opeenvolgende redenen derhalve niet verenigbaar zijn en de feitenrechter aldus tekort is geschoten in zijn verplichting om naar vereiste van de wet zijn beslissing met redenen te omkleeden;

Overwegende da, blijkens de redenen van de bestreden vonnissen, de rechtbank de veroordeling van de eisers grondt niet op de bevoegdheid die zij volgens de statuten bezaten, en ieder samen met de beklaagde Martinot om enigerlei vervoerovereenkomst aan te gaan namens de eiseres, de naamloze vennootschap Sogetra, maar op de dubbele vaststelling, die door het middel niet wordt bestreden, dat de eisers bovendien, wat niet het geval was met de beklaagde Martinot, de statutaire bevoegdheid hadden om het toezicht op het vervoer in te richten zonder medewerking van een derde, en dat de eisers « een persoonlijke daad van deelneming aan het wanbedrijf » hebben verricht door het toezicht in te richten op het vervoer waarvan het schuldig karakter hun bekend was;

Dat derhalve de veroordeling van de eisers niet onvereenigbaar is met de vrijspraak van de beklaagde Martinot;

Dat het middel derhalve feitelijke grondslag mist;

En overwegende dat de substantiële of op straffe van nietigheid voorgeschreven vormen in acht genomen zijn en dat de beslissing overeenkomstig de wet is;

B. Op de voorzieningen van de eiseres, de naamloze vennootschap Sogetra:

Overwegende dat de voorzieningen slechts ontvanke-lijk zijn in zover zij gericht zijn tegen de beslissingen waarbij eiseres veroordeeld is in kosten jegens de openbare partij;

Overwegende dat eiseres geen enkel ander middel aanvoert dan die welke hierboven zijn onderzocht;

B. Wat de voorzieningen betreft die ingesteld zijn in de zaken nrs. 5145 tot 5160 en 5162:

I. Op de voorzieningen van Bauffe en Servais, beklaagden:

Overwegende dat de substantiële of op straffe van nietigheid voorgeschreven vormen in acht genomen zijn en dat de beslissing overeenkomstig de wet is;

II. Op de voorzieningen van de naamloze vennootschap Sogetra, burgerrechtelijk aansprakelijke partij :

Overwegende dat de voorzieningen slechts ontvankelijk zijn in zover zij gericht zijn tegen de beslissingen waarbij eiseres veroordeeld is in kosten jegens de openbare partij ;

Overwegende dat eiseres geen enkel middel doet gelden ;

Om die redenen :

Voegt de zaken nrs. 5144 tot 5162 ;

Verwerpt de voorzieningen ;

Veroordeelt de eisende partijen in de kosten van hun voorzieningen.

HOF VAN CASSATIE.

2e Kamer. — 8 december 1970.

Voorzitter : M. Belpaire.

Raadsheren : MM. Halleman, de Vreese, Gerniers, Meeus.

Op. Min. : M. Paul Mahaux.

Ruimtelijke ordening en stedenbouw. — Begrip « bouwen ».
— Art. 44 Wet op Stedenbouw van 29 maart 1962. — Herstel van plaatsen in vroegere toestand. — Verplaatsbaar landhuisje.

Door « bouwen » in de zin van art. 44 der Wet van 29 maart 1962 wordt bedoeld de handeling die erin bestaat een bouwwerk op te richten bestemd om ter plaatse te blijven en waarvan de steun op de grond voor de stabiliteit zorgt, afgezien van elk permanent karakter en van de theoretische mogelijkheid het te verplaatsen.

Het verplaatsbaar maken van een landhuisje door het op wielen te plaatsen is niet voldoende om de gevolgen van een wetsovertreding te doen verdwijnen.

De rechter is gehouden in dit geval te bevelen dat de plaats in haar vorige toestand hersteld worde.

Procureur-generaal t./ Billiet en Lannoo.

1. In zover de voorziening gericht is tegen de beslissing gewezen jegens de tweede verweerder :

Overwegende dat het bestreden arrest verweerder bij verstek veroordeelt ;

Overwegende dat de voorziening door de Procureur-generaal bij het Hof van beroep te Gent werd ingesteld op 10 juni 1970, dit is vóór het verstrijken van de gewone termijn van verzet ; dat het arrest op de dag van de voorziening niet definitief was ten opzichte van verweerder en de voorziening derhalve niet ontvankelijk is ;

2. In zover de voorziening gericht is tegen de beslissing gewezen jegens de eerste verweerder :

Over het middel afgeleid uit de schending van de artikelen 97 van de Grondwet, 44, lid 1, 64 en 65 van de wet van 29 maart 1962 houdende organisatie van de ruimtelijke ordening en van de stedenbouw ;

doordat het bestreden arrest, na aangenomen te hebben dat het tenlastegelegd feit bewezen was, nagelaten heeft te bevelen de plaats in de vorige staat te herstellen, zoals door voormeld artikel 65 aan de rechter wordt opgelegd ;

Overwegende dat artikel 65 van de wet van 29 maart 1962 houdende organisatie van de ruimtelijke ordening en de stedenbouw bepaalt : « Benevens de straf, beveelt de rechtbank, indien daartoe grond bestaat, de plaats in de vorige staat te herstellen » ; dat de termen « indien daartoe grond bestaat » also moeten worden verstaan dat de rechter ertoe gehouden is het herstel te bevelen in de

mate waarin dit noodzakelijk is om de gevolgen van de wetsovertreding te doen verdwijnen ;

Overwegende dat het arrest vaststelt, dat, sinds de strafbare feiten gepleegd werden, de eerste verweerder het nodige heeft gedaan om het landhuisje verplaatsbaar te maken ;

Dat die vaststelling niet volstaat om het wederrechtelijk karakter van het bouwwerk en de gevolgen ervan te doen verdwijnen ;

Overwegende immers dat door « bouwen » in de zin van artikel 44 van voormelde wet wordt bedoeld, de handeling die erin bestaat een bouwwerk op te richten bestemd om ter plaatse te blijven en waarvan de steun op de grond voor de stabiliteit zorgt, afgezien van elk permanent karakter en van de theoretische mogelijkheid het te verplaatsen ;

Overwegende derhalve dat het arrest, steunend op voormelde vaststelling, niet wettelijk heeft beslist « dat er geen rechtsgrond meer is om de afbraak te bevelen vermits het landhuisje thans een wettelijk toelaatbaar karakter vertoont ;

Dat het middel gegrond is ;

Overwegende dat, wat betreft de overige beslissingen van het arrest, de substantiële of op straffe van nietigheid voorgeschreven rechtsvormen werden nageleefd en dat de beslissing overeenkomstig de wet is ;

Om die redenen,

Vernietigt het bestreden arrest in zover het aan de eerste verweerder niet bevolen heeft de plaats in de vorige staat te herstellen ;

Verwerpt de voorziening voor het overige ;

Beveelt dat van dit arrest melding zal gemaakt worden op de kant van de gedeeltelijk vernietigde beslissing ;

Veroordeelt de eerste verweerder in de helft van de kosten ; laat de andere helft ten laste van de Staat ;

Verwijst de aldus beperkte zaak naar het Hof van Beroep te Brussel.

NOOT. — Het Hof geeft een (zoveelste) omschrijving van het begrip « bouwen » voorzien in artikel 44 van de wet op Stedenbouw 29 maart 1962).

De feiten waren eerder ongewoon : verdachte had een soort landhuisje (op wielen) geplaatst in een perceel bos. Aanvankelijk leken de wielen eerder verdacht en ontoereikend. Binst de procedure werden de wielen (en de as) verstevigd zodat ze nu als ernstig moeten aanzien worden en dat het ding theoretisch « kon » rijden.

Ten overstaan van dat feit had het Hof van Beroep te Gent de strafrechtelijke fout weerhouden doch stelde het vast dat sinds het strafbaar feit, de verdachte het nodige gedaan had om het ding verplaatsbaar te maken, zodat er geen herstel meer moest bevolen worden.

Het Hof van Cassatie statueert dat die vaststelling niet volstaat om het wederrechtelijk karakter van het bouwwerk te doen verdwijnen.

M.D.

HOF VAN CASSATIE

2e Kamer. — 1 december 1970.

Voorzitter : M. Delahaye.

Raadsheren MM. Halleman, de Vreese, Greniers.
en Châtel.

Advokaat-generaal : Colard.

Ministerie van Landsverdediging. — Aanvullingspersoneel.
— K.B. van 24 december 1951. — Arbeidsongeval. —

— Art. 9 lid 2 K.B. van 24 december 1951. — Gemeenrechtelijke vordering.

Het aanvullingspersoneel van het Ministerie van Landsverdediging geniet een reglementair statuut (K.B. van 24-12-1951). Dergelijk statuut sluit een arbeidsovereenkomst, beheerst door de wet van 10 maart 1900, uit.

Krachtens art. 1 K.B. van 28-9-1931 zijn de bepalingen inzake arbeidsongevallen op hogergenoemd statuut personeel dan ook niet toepasselijk.

Indien art. 9 lid 2 K.B. van 24-12-1951 verwijst naar de voordelen welke bepaald zijn in de gecoördineerde wetten op de arbeidsongevallen, dan kan hiermede slechts worden bedoeld dat alleen de voordelen van het forfaitaire stelsel toepasselijk zijn zonder de nadelen van dit stelsel (art. 19 van de gecoördineerde wetten op de arbeidsongevallen).

Gehoord het verslag van raadsheer Gerniers en op de conclusie van de heer Colard, advocaat-generaal;

Gelet op de bestreden arresten respectievelijk op 22 november 1966 en 9 april 1970 door het Militair Gerechtshof gewezen;

Overwegende dat de voorziening tegen het arrest van 22 november 1966 beperkt is tot de burgerlijke beschikkingen ervan;

Over het eerste middel, afgeleid uit de schending van de artikelen 19 van de door koninklijk besluit van 28 september 1931 gecoördineerde wetten op de vergoeding der schade voortvloeiende uit de arbeidsongevallen, gewijzigd en aangevuld door artikel 10, 1° en 2° van de wet van 10 juli 1951, artikel 3 van de wet van 16 maart 1954 en voornamelijk door het enig artikel van de wet van 11 juni 1964, en 9, lid 2, van het koninklijk besluit van 24 december 1951, tot machtiging van de minister van landsverdediging om voor een bepaald aantal betrekkingen bestemd voor militairen van lagere graad aanvullingspersoneel aan te werven en tot vaststelling van dezes statuut,

doordat het bestreden arrest van 22 november 1966, na geconstateerd te hebben dat ingevolge de dienstverbanden van 1 januari 1965 verweerder aangeworven werd als klasseerder onder de voorwaarden bepaald bij het koninklijk besluit van 24 december 1951 en deel uitmaakte van het aanvullingspersoneel aangeworven door het Ministerie van Landsverdediging, en zonder te betwisten dat, zoals eiser in zijn eerste conclusie op 22 november 1966 voor het Militair Gerechtshof genomen had laten gelden, het aan verweerder op 22 september 1965 overkomen ongeval door eiser, korporaal wederdienstnemer, veroorzaakt werd terwijl verweerder bij het beëindigen van zijn werk zich nog in het militair kwartier bevond, beslist heeft dat verweerder ertoe gerechtigd was, zonder enige beperking de vergoedingen te vorderen die hem volgens het gemene recht verschuldigd waren, om reden dat artikel 9, lid 2, van het koninklijk besluit van 24 december 1951 alleen verwijst naar de voordelen die ten behoeve van de slachtoffers van arbeidsongevallen zijn bedongen, doch dat de in het artikel 19 van de gecoördineerde wetten op de arbeidsongevallen bepaalde vorderingsbeperkingen hierdoor niet van toepassing gemaakt werden,

Overwegende dat artikel 1 van de door het koninklijk besluit van 28 september 1931 gecoördineerde wetten op de vergoeding der schade voortvloeiende uit de arbeidsongevallen bepaalt dat de vergoeding van de schade voortvloeiende uit ongevallen overkomen aan werklieden, of aan de met werklieden gelijkgestelden, van de openbare of bijzondere ondernemingen, in de loop en ter zake van de uitvoering van de arbeidsovereenkomst

beheerst door de wet van 10 maart 1900, overeenkomstig de bepalingen van deze wet wordt geregeld;

Dat daaruit volgt dat voormelde gecoördineerde wetten niet toepasselijk zijn op de arbeidsongevallen van personeelsleden die een reglementair statuut genieten;

Overwegende weliswaar dat het arrest ook vaststelt dat in artikel 9, lid 2, van het koninklijk besluit van 24 december 1951 bepaald wordt dat het aangeworven personeel dezelfde voordelen geniet als die welke bepaald zijn in de gecoördineerde wetten op de arbeidsongevallen en zulks in dezelfde voorwaarden als bij die wetten gesteld; dat het echter erop wijst dat die bepaling alleen verwijst naar de voordelen die ten behoeve van de getroffen van arbeidsongevallen zijn bedongen, zodat hieruit blijkt dat de stelling van de verweerder, thans eiser, niet opgaat waar hij voorhoudt dat de openbare overheid de bedoeling zou gehad hebben ook de andere bepalingen van gezegde gecoördineerde wetten die aan deze voordelen vreemd zijn, toepasselijk te maken en ondermeer de in artikel 19 bepaalde vorderingsbeperkingen;

Overwegende dat het arrest door, op grond van voormelde beschouwingen, te beslissen dat verweerder ertoe gerechtigd is, zonder enige beperking de vergoedingen te vorderen die hem ingevolge het gemene recht verschuldigd zijn, een juiste toepassing heeft gemaakt van de in het middel aangeduide wetbepalingen;

en doordat dienvolgens, nu eiser, in zijn eerste conclusie op 22 november 1966 vóór het Militair Gerechtshof genomen, had laten gelden dat verweerder slechts aanspraak kon maken op de vergoeding voor de materiële schade, namelijk de klederenschade ten belope van 2.000 frank, de bestreden arresten van 22 november 1966 en 9 april 1970 aan verweerder nog andere vergoedingen hebben toegekend, onder meer voor verplaatsingskosten, zedelijke schade wegens werkonbekwaamheid, en esthetische schade,

terwijl uit voormelde artikelen 19 van de gecoördineerde wetten op de arbeidsongevallen en 9, lid 2, van het koninklijk besluit van 24 december 1951, uit het feit dat verweerder in dienst was van het Ministerie van Landsverdediging zoals in het bestreden arrest van 22 november 1966 wordt geconstateerd, en uit het feit dat het ongeval zich voordeed in de omstandigheden beschreven in de eerste conclusie door eiser op 22 november 1966 vóór het Militair Gerechtshof genomen, volgt dat verweerder geen andere aanspraken mocht laten gelden overeenkomstig het gemene recht dan die welke strekten tot vergoeding van de materiële schade, welke vreemd was aan de schade bedoeld in de wetgeving over de arbeidsongevallen en welke, volgens eiser, zich beperkte tot 2.000 frank klederenschade;

Overwegende dat het arrest van 22 november 1966 vaststelt dat verweerder, als lid van het aanvullingspersoneel van het Ministerie van Landsverdediging aangeworven onder de voorwaarden bepaald bij het koninklijk besluit van 24 december 1951, een reglementair statuut geniet;

Dat voormeld statuut het bestaan uitsluit van een arbeidsovereenkomst beheerst door de wet van 10 maart 1900 tussen het Ministerie van Landsverdediging en de personeelsleden die aan bedoeld statuut zijn onderworpen;

Dat het middel naar recht faalt;

Over het tweede middel, afgeleid uit de schending van artikel 44 van het Wetboek van strafvordering aangevuld door het enig artikel van de wet van 3 juli 1957,

doordat het bestreden arrest van 9 april 1970 uitspraak heeft gedaan over de vergoeding welke door verweerder werd gevorderd, en daarbij gesteund heeft op het des-

Ofschoon de minister van het Openbaar Ambt het K.B. van 30 november 1966 medeondertekend heeft, heeft artikel 7 van genoemd besluit alleen betrekking op de ambtenaren van de gemeentelijke plaatselijke diensten. Het is voor de afdoening van het beroep tot nietigverklaring niet nodig die Minister erbij te blijven betrekken.

Waar artikel 68 van de gecoördineerde wetten van 18 juli 1966 met betrekking tot de ambtenaren die op 1 september 1963 verbonden waren aan een in Brussel-Hoofdstad gevestigde plaatselijke of gewestelijke dienst bepaalt: « voor zover zulks nodig mocht blijken, treft de Koning overgangsmaatregelen ter vrijwaring van de verkregen rechten te hunnen behoeve » laat het aan de regering een ruime beoordelingsbevoegdheid in het bepalen van die maatregelen. De wetgever heeft niet bedoeld ten behoeve van de ambtenaren die in 1963 in dienst waren, een zelfde vrijwaringsregeling in stand te houden als voor de ambtenaren die reeds in dienst waren in 1932.

De Koning heeft hoegenaamd geen met de letter of de geest van genoemd artikel 68 strijdige beperking opgelegd toen hij besliste dat de bevorderingen in overtal, welke verantwoord mochten zijn doordat er voorbijgang is geweest tengevolge van de eis van taalpariteit in de betrekkingen die gelijk zijn aan of hoger dan die van afdelingschef, slechts mogen plaats hebben tot 1 september 1973, d.w.z. tot de dag waarop die pariteit in elk gemeentelijk bestuur van Brussel-Hoofdstad verwezenlijkt moet zijn.

Jacobs t./ Belgische Staat (Minister van Binnenlandse Zaken en Minister van het Openbaar Ambt).

Arrest nr. 14.061.

Gezien het op 30 januari 1967 ingediende verzoekschrift, waarbij Joseph Jacobs, bureauchef bij de stad Brussel, de Raad van State verzoekt om nietigverklaring van artikel 7 van het in het « Belgisch Staatsblad » van 3 december 1966 bekendgemaakte koninklijk besluit van 30 november 1966 (VI) houdende maatregelen tot vrijwaring van de verkregen rechten van ambtenaren die op 1 september 1963 verbonden waren aan een plaatselijke of gewestelijke dienst gevestigd in Brussel-Hoofdstad;

Overwegende dat de bestreden bepaling als volgt luidt: « Binnen tien jaren te rekenen van 1 september 1963, wordt in overtal bevorderd de in artikel 5 bedoelde ambtenaar die van bevordering in een betrekking is uitgesloten om de enige reden dat die betrekking aan een ambtenaar van de andere taalgroep moet worden toegekend ten einde, overeenkomstig art. 21, § 7, tweede lid, van de gecoördineerde wetten, de betrekkingen die gelijk zijn aan of hoger dan die van afdelingschef, in gelijke mate te verdelen over beide taalgroepen »;

Overwegende dat verzoeker, thans bureauchef, nu reeds belang heeft bij de vernietiging van de bestreden bepaling in zover daarin de woorden « binnen tien jaren te rekenen van 1 september 1963 » voorkomen, omdat hij, gesteld dat die bepaling wordt behouden, niet meer tot afdelingschef in overtal bevorderd kan worden op een datum na 1 september 1973;

Overwegende dat de minister-staatssecretaris voor het Openbaar Ambt vraagt om buiten de zaak te worden gesteld, « gelet op de hoedanigheid van de verzoeker », die zich tot de Raad van State wendt als « ambtenaar die verbonden is aan een gemeentelijke plaatselijke dienst in Brussel-Hoofdstad »;

Overwegende dat de minister van het Openbaar Ambt het bestreden besluit weliswaar medeondertekend heeft, maar dat de aangevallen bepaling alleen betrekking heeft

op de ambtenaren van de gemeentelijke diensten; dat het voor de afdoening van de zaak niet nodig is die minister erbij te blijven betrekken; dat er grond is om de minister van het Openbaar Ambt buiten de zaak te stellen;

Overwegende dat verzoeker een enig middel ontleent aan de schending van artikel 68 van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966 en van de « bedoeling van de wetgever » in verband met de vrijwaring van de verkregen rechten, zoals die volgens hem blijken uit het verslag aan de Senaatscommissie (gedr. st., Senaat, zitting 1962-1963, nr. 304);

Overwegende dat artikel 68 met betrekking tot de ambtenaren die op 1 september 1963 verbonden waren aan een in Brussel-Hoofdstad gevestigde plaatselijke of gewestelijke dienst bepaalt: « Voor zover zulks mocht nodig blijken, treft de Koning overgangsmaatregelen ter vrijwaring van de verkregen rechten te (hunnen) behoeve »;

Overwegende dat die bepaling aan de Regering een ruime beoordelingsbevoegdheid laat in het bepalen van de « overgangsmaatregelen ter vrijwaring van verkregen rechten » die slechts moeten worden vastgesteld « voor zover zulks mocht nodig blijken »; dat een zodanige beoordelingsbevoegdheid volgens artikel 66 aan de Koning niet verleend is met betrekking tot de ambtenaren die in 1932 in dienst waren; dat zodoende blijkt dat de wetgever niet bedoeld heeft ten behoeve van de ambtenaren die in 1963 in dienst waren, eenzelfde vrijwaringsregeling in stand te houden als voor de ambtenaren die reeds in dienst waren in 1932;

Overwegende dat uit het door verzoeker aangevoerde verslag van de Senaatscommissie geenszins blijkt dat de Koning verplicht zou zijn die beide groepen van ambtenaren op gelijke wijze te behandelen, maar alleen dat de Koning « zich dienstig zal kunnen inspireren op de toepassingsmaatregelen van de wet van 1932, en met name op het koninklijk besluit van 6 januari 1933 en het besluit van de Regent van 28 april 1947 » om het lot te regelen van de ambtenaren bedoeld in artikel 43 van de wet (artikel 66 van de coördinatie); dat niets dergelijks gezegd is in verband met de ambtenaren bedoeld in de artikelen 44 en 45 van de wet (artikelen 67 en 68 van de coördinatie);

Overwegende dat de Koning hoegenaamd geen met de letter of de geest van genoemd artikel 68 strijdige beperking heeft opgelegd toen hij besliste dat de bevorderingen in overtal, welke verantwoord mochten zijn doordat er voorbijgang is geweest ten gevolge van de eis van taalpariteit in de betrekkingen die gelijk zijn aan of hoger dan die van afdelingschef, slechts mogen plaats hebben tot 1 september 1973, dat wil zeggen tot de dag waarop die pariteit in elk gemeentelijk bestuur van Brussel-Hoofdstad verwezenlijkt moet zijn; dat het middel in rechte faalt.

Besluit:

Artikel 1. — Het beroep is verworpen.

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL.

1e Kamer. — 8 februari 1971.

Voorzitter: M. Maréchal.

Raadsheren: MM. Sury en Van Leckwijck.

Advocaat-generaal: M. Dijkmans.

Advocaat: Mr. E. Ooms.

Gerechtelijk Wetboek art. 1187 en 1206. — Bepaalde openbare verkopen van onroerende goederen. — Vervanging van de voogd, wanneer hij en de minderjarige strijdige belangen hebben, maar geen vervanging van de toeziende voogd in hetzelfde geval.

Alvorens te beslissen over het verzoekschrift, door meerderjarige aangeboden, om onroerende goederen, welke

kundig verslag van dokter Conreur, als deskundige aangesteld door het vonnis van de Krijgsraad van 24 mei 1966 en door het bestreden arrest van 22 november 1966,

terwijl deze deskundige zijn werkzaamheden op 18 december 1967 reeds had aangevangen en niettemin zijn schriftelijke eed slechts nadien, namelijk op 12 januari 1968, aan de vorderende overheid liet toekomen, zulks in strijd met voormeld artikel 44 van het Wetboek van strafvordering :

Overwegende dat artikel 1 van de wet van 27 maart 1970, hetwelk het artikel 44 van het Wetboek van strafvordering heeft gewijzigd, niet vereist dat de deskundige het geschrift, hetwelk zijn eedaflegging inhoudt, aan de verzoekende overheid richt, alvorens hij met de uitvoering van zijn taak begint ;

Overwegende dat luidens artikel 2 van voormelde wet, de nieuwe bepaling van toepassing is op de hangende rechtsdingen ;

Overwegende dat eiser op 5 mei 1970 verklaard heeft afstand te doen van de voorziening, die hij op 17 april 1970 tegen het arrest van 9 april had ingesteld ;

Om die redenen,

Decreteert de afstand van de op 17 april 1970 tegen het arrest van 9 april 1970 ingestelde voorziening ;

Veroordeelt eiser in de kosten.

Verwerpt de op 5 mei 1970 ingestelde voorziening ;

HOF VAN CASSATIE

1e Kamer. — 20 november 1970.

Voorzitter : M. Rutsaert.

Raadsheer-verslaggever : M. Wauters.

Procureur-generaal : M. Ganshof van der Meersch.

Advocaten : Mrs. De Bruyn en Bayart.

Pacht. — Art. 1776 B.W. — Dwingende bepaling, maar niet van openbare orde. — Taak van de rechter. — Cassatiemiddel.

Art. 1776 B.W. is een dwingende bepaling, maar raakt de openbare orde niet, aangezien het slechts private belangen beschermt.

Het middel, gebaseerd op dat artikel, moet niet ambtshalve door de feitenrechter opgeworpen worden.

Daar eiser tot cassatie het niet aan de feitenrechter onderworpen heeft, is het nieuw en derhalve niet ontvankelijk.

Vanrobaeys-Parreïn t./ Tanghe en De Maet.

Gelet op het bestreden vonnis op 27 maart 1969 in hoger beroep gewezen door de Rechtbank van eerste aanleg te Veurne ;

Over het middel afgeleid uit de schending van de artikelen 1775, 1776, meer bepaald lid 3, van het Burgerlijk Wetboek (zoals gewijzigd door de artikelen 14, 15 van de wet van 7 juli 1951 en 1 van de wet van 15 juni 1955) en 97 van de Grondwet,

doordat het bestreden vonnis bij wijze van bekrachtiging van het beroepen vonnis, zonder te ontkennen zoals eiser het voorhield en de verweerders het aannamen in hun conclusies voor de vrederechter, dat reeds opzeggingen waren gegeven op 29 september 1964 en 27 september 1965 waartegen eiser verzet aantekende respectievelijk op 28 december 1964 en 18 december 1965, verzet dat niet gevolgd werd door vorderingen tot vanwaardeverklaring, de door verweerders op 26 september 1967 gegeven op-

zegging geldig heeft verklaard en eiser heeft veroordeeld om op 1 oktober 1969 het bezet perceel te ontruimen om de reden dat artikel 1776 van het Burgerlijk Wetboek, lid 3, bepaalt : « wordt een opzegging door de rechter niet geldig verklaard dan kan een nieuwe opzegging niet gedaan worden dan drie jaren na de kennisgeving van de niet geldig verklaarde opzegging » ; dat de woorden « door de rechter niet geldig verklaard » moeten verstaan worden als de opzegging welke de rechter ongeldig heeft verklaard en niet als « de opzegging welke niet aan de geldigverklaring door de rechter is onderworpen » ;

terwijl artikel 1776, lid 3, van het Burgerlijk Wetboek geenszins vereist dat het gebrek aan geldigverklaring noodzakelijk uit een vonnis voortspruit, wijl dit ook kan voortspruiten uit de verzaking, door de auteur van de opzegging, van een vordering tot geldigverklaring van de opzegging (schending van de artikelen 1775 en 1776 van het Burgerlijk Wetboek) ;

terwijl het bestreden vonnis niet wettelijk gemotiveerd is wijl het de opzegging van 26 september 1967 geldig verklaart zonder na te gaan of de opzeggingen van 29 september 1964 en 27 september 1965 gevolgd door verzet van eiser doch niet door een vordering tot vanwaardeverklaring vanwege de verweerders geen verzaking door de verweerders van een vordering tot geldigverklaring van deze opzeggingen inhield (schending van de artikelen 1776, lid 3, van het Burgerlijk Wetboek en 97 van de Grondwet) ;

Overwegende dat eiser het vonnis verwijt de opzegging van 26 september 1967 geldig te hebben verklaard zonder na te gaan of, vermits de vroegere opzeggingen van 29 september 1964 en 27 september 1965, op verzet van eiser door geen vordering tot geldigverklaring vanwege de verweerders werden gevolgd, zulks geen verzaking uitmaakt van die vordering, terwijl die verzaking insgelijks de toepassing van artikel 1776, lid 3, van het Burgerlijk Wetboek verantwoordt ;

Overwegende dat uit de aan het Hof regelmatig overgelegde stukken niet blijkt dat eiser zulk middel aan de feitenrechter onderworpen heeft, zodat het nieuw en derhalve niet ontvankelijk is ;

Overwegende dat de feitenrechter niet verplicht was dat middel ambtshalve op te werpen, daar zo vermeld artikel 1776 een dwingende bepaling is, het niettemin de openbare orde niet raakt, vermits het slechts private belangen beschermt ;

Dat het middel niet kan aangenomen worden ;

Om die redenen,

Verwerpt de voorziening ;

Veroordelt eiser in de kosten.

RAAD VAN STATE

6e Kamer. — 16 april 1970.

Voorzitter : M. L. Moureau.

Raadsheren : M.M. Coyette en Holoye.

Substituut-auditeur-generaal : M. Boland.

Taalgebruik in bestuurszaken. — Personeel. — Brussel-Hoofdstad.

Een bureauchef van een gemeente van Brussel-Hoofdstad heeft nu reeds belang bij de vernietiging van artikel 7 van het K.B. van 30 november 1966 (VI) in zover daarin de woorden « binnen 10 jaren te rekenen van 1 september 1963 » voorkomen, omdat hij, gesteld dat die bepaling wordt behouden, niet meer tot afdelingschef in overtal kan bevorderd worden op een datum na 1 september 1973.

zij in onverdeeldheid met minderjarigen bezitten, hoort het Hof alleen de voogd van de minderjarigen.

Ingeval hij en de minderjarigen strijdige belangen hebben, behoort hij te worden vervangen, de toeziende voogd behoeft in het zelfde geval niet te worden vervangen.

Art. 1206 G.W. geldt ook voor het hoofdstuk IV betreffende bepaalde openbare verkopen van onroerende goederen.

Schrauwen t./ Ctn. Vanhooydonck.

Gezien het eensluidend verklaard afschrift van het vonnis gewezen op 25 juni 1970 door de rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen, waartegen hoger beroep, regelmatig naar vorm en tijd, op 9 juli 1970 ingesteld werd;

Overwegende dat appellanten, samen met de minderjarige Vanhooydonck Godelieve, mede-eigenaars zijn van een huis met tuin gelegen te Loenhout aan het Dorp 14, ten kadaster gekend sectie E Nr. 522/c en 520/b, groot 480 m²;

Overwegende dat appellanten, overeenkomstig artikel 1187 van het gerechtelijk wetboek, zich bij verzoekschrift tot voornoemde rechtbank gewend hebben om gemachtigd te worden voorbeschreven onroerend goed te verkopen;

Overwegende dat bedoeld verzoekschrift vermeldt dat de minderjarige vertegenwoordigd is door:

1e. Van Looveren Renaat, benoemd tot het ambt van voogd ad hoe door beslissing van de familierraad gehouden onder voorzitterschap van de vrederechter van Brecht op 5 mei 1970;

2e. Vanhooydonck Bernard Maria (appellant onder B-5°) in zijn hoedanigheid van toeziende voogd, daartoe benoemd door de familierraad gehouden onder voorzitterschap van voornoemde vrederechter op 8 december 1964;

Overwegende dat in deze aangelegenheid de belangen van de minderjarige in strijd zijn met deze van de voogd zodat het de taak is van de toeziende voogd de belangen van de minderjarige waar te nemen, krachtens artikel 420 van het burgerlijk wetboek;

Overwegende echter dat de belangen van de toeziende voogd ook in strijd zijn met deze van de minderjarige, zodat het noodzakelijk was een voogd ad hoc door de familierraad te laten aanstellen;

Overwegende dat de voogd ad hoc de minderjarige in deze aangelegenheid vertegenwoordigt zonder dat de bijstand van de toeziende voogd noodzakelijk weze;

Overwegende dienvolgens dat zo de rechtbank krachtens artikel 1187, tweede lid, van het gerechtelijk wetboek, de wettelijke vertegenwoordiger van de minderjarige wens te horen, zij enkel de voogd ad hoc diende te horen;

Overwegende weliswaar dat de tegenwoordigheid van de toeziende voogd bij de verkoop vereist is ingevolge artikel 1187, derde lid, van het gerechtelijk wetboek, dat hij echter dan niet als werkelijke vertegenwoordiger optreedt doch zijn taak van algemeen toezicht over de voogdij vervult; dat het onverschillig is wanneer hij deze taak waarneemt of zijn belangen en die van de minderjarige strijdig zijn; dat trouwens artikel 1206 van het gerechtelijk wetboek, betreffende de minnelijke verdeling uitdrukkelijk bepaalt dat de toeziende voogd bij de verdeling tegenwoordig moet zijn «zonder dat de strijdigheid van belangen tussen (hem) en de minderjarigen grond oplevert tot vervanging»; dat die regel ook geldt voor het hoofdstuk IV betreffende bepaalde openbare verkopen van onroerende goederen,

Overwegende dat er dus geen noodzaak was in de vervanging van de toeziende voogd, zijnde appellant onder B-5° te voorzien;

Overwegende dat blijkens het voorgelegde geschrift,

de voogd ad hoc met de voorgenomen openbare verkoop instemt;

Om deze redenen,

Het Hof,

uitspraak doende in raadkamer,
gelet op artikel 24 der wet van 15 juni 1935;
gezien het gelijkvormig advies van de heer 8dvocaat-generaal Dijkmans, onderaan het verzoekschrift;

Ontvangt het beroep;

Doet het bestreden vonnis teniet;

Hervormende:

Machtigt appellanten om over te gaan tot de openbare verkoping van het huis met tuin gelegen aan het Dorp 14, gekend ten kadaster sectie E, nr. 522/e en 520/b, groot 480 m²;

Wijst notaris Jan Verschraegen, met standplaats te Loenhout, aan om de openbare verkoping te houden.

NOOT. — Cfr. in ditzelfde nummer het vonnis a quo der Rechtbank van Antwerpen in datum van 12 juni 1970.

HOF VAN BEROEP TE GENT

1e Kamer. — 4 februari 1971.

Voorzitter: M. Vanparijs.

Raadsheren: M.M. Van Bever en Van Balberghe.

Advocaten: Mrs. F. Van Nieuwenhove
en A. De Brouwer (Menen).

Onteigening openbaar nut. — Comité's tot aankoop. — Bevoegdheid wet 26 juli 1962, art. 15, 20. — Vormvereisten. — Begrip herziening. — Artikel 50 Gerechtelijk Wetboek. — Rechtsplegingsvergoeding.

De Voorzitter van een Comité tot aankoop moet, wanneer hij inzake onteigeningen tot openbaar nut optreedt voor de Nat. Mij voor Huisvesting, t.o.v. derden niet van een bijzondere volmacht doen blijken.

Bij toezending der stukken voorzien bij artikel 15 der wet van 26 juli 1962 is geenszins vereist dat de Voorzitter van het Comité tot aankoop uitdrukkelijk stelt dat hij optreedt namens de onteigenaar.

De vordering tot herziening (art. 16 der wet 26 juli 1962) is een nieuw geding dat geenszins kan gelijk gesteld worden met verzet of hoger beroep.

Art. 50 Ger. Wetboek is alleen van toepassing op verzet of hoger beroep, niet op een vordering tot herziening.

De Nationale Maatschappij voor Huisvesting
t./ Spillebeen Carlos en Spillebeen Frans.

1. De voorzitter van het «Tweede Comité tot aankoop van onroerende goederen voor rekening van de Staat» bericht bij aangetekende brief dd. 6 september 1967 aan Frans en Carlos Spillebeen dat zijn comité gelast is de onteigening door te voeren van het perceel B-1331, groot 53 a. 60 ca.; dat hun bij aankoop van dit perceel 518.848 fr. wordt aangeboden en dat bij onstentenis van akkoord binnen veertien dagen gerechtelijk zal opgetreden worden.

Na dagvaarding vanwege de Nationale Maatschappij voor Huisvesting, die woonst kiest op het kantoor van voornoemd comité, beslist de vrederechter van het kanton Moorseele bij vonnis dd. 22 januari 1968: het verzoek tot onteigening overeenkomstig de wet van 26 juli 1962 wordt ingewilligd; de provisionele vergoeding bedraagt 466.964 fr. ten behoeve van Frans en Carlos Spillebeen als eigenaars, 16.000 fr. ten behoeve van Jan Vanrijckeghem als pachter van het perceel.

Dit vonnis wordt bij exploit van 4 maart 1968 betekend aan de onteigenden tegelijk met het bewijs van bewaargeving van de provisionele vergoedingen.

De aangestelde deskundige, Meerschaert, brengt verslag uit en raamt de inneming op 439.714 fr. met inbegrip van wederbeleggingvergoeding; de vergoeding ten behoeve van de pachter stelt hij gelijk met die bepaald in de onteigening Decanniëre, een inneming die ligt naast het perceel van de consoorten Spillebeen en samen met dit perceel gebruikt werd door dezelfde pachter.

Bij vonnis van 17 maart 1969 stelt de voornoemde vrederechter dat deskundige Meerschaert de vergoedingen raamt op 439.714 fr. als waarde van de grond met wederbelegging, 52.099 fr. als prijzivergoeding of samen 491.813 frank. In dit gedeelte van de procedure was de pachter Vanrijckeghem niet opgetreden of opgeroepen.

Op 30 mei 1969 zendt de voorzitter van voormeld comité bij aangetekende brief aan elk van de consoorten Spillebeen een afschrift van het vonnis dd. 17 maart 1969 en vermeldt dat de vergoeding 439.714 fr. bedraagt voor de consoorten Spillebeen en daar de vergoeding van 52.099 fr. aan pachter Jan Vanrijckeghem toekomt.

2. Bij exploit van 11 september 1969 vorderen de consoorten Spillebeen tegen de Nationale Maatschappij voor Huisvesting herziening van de vergoedingen en hoofdzakelijk veroordeling tot betaling van 714.375 fr. — de betaalde provisie van 466.964 fr. = 247.411 fr.

De verweerster werpt op dat de vordering tot herziening te laat werd gesteld en roept art. 16 in van de wet van 26 juli 1962.

Bij vonnis dd. 16 april 1970 beslist de rechtbank van eerste aanleg te Kortrijk dat de vordering toelaatbaar is en beveelt partijen te concluderen over de zaak zelf.

Tegen dit op 28 april 1970 betekend vonnis stelt de Nationale Maatschappij voor Huisvesting hoger beroep in op 15 mei 1970 en laat de zaak op dezelfde dag inschrijven op de rol van dit Hof.

Partijen hebben hun middelen en conclusies in openbare rechtszitting voorgedragen.

De overgemaakte stukken werden door het Hof ingezien.

3. Het hoger beroep is regelmatig naar tijd en vorm. De zaak werd ter rechter tijd op de rol ingeschreven.

De toezending voorzien door artikel 15 van de wet van 26 juli 1962 gebeurt bij ter post aangetekende brief (art. 20); het vonnis moet volgens art. 15 niet betekend worden. Een betekening per deurwaardersexploot, zoals voorzien door artikel 32 G.W., wordt hier dus niet vereist.

Een kennisgeving zoals voorzien door art. 32 G.W. of volgens de vormen van art. 46 G.W. is evenmin vereist, nu de toezending van een afschrift van het vonnis van de vrederechter en van het bewijs van bewaargeving van de aanvullende vergoeding gebeurt door de onteigenaar bij ter post aangetekende brief overeenkomstig uitdrukkelijke wettelijke voorschriften.

De toezending gaat evenzeer uit vanwege de onteigenaar wanneer zij benaarstigd wordt door een wettelijk ingerichte dienst of door ambtenaren van die dienst die naar wettelijke voorschriften bevoegd zijn om de toezending te doen. In onderwerpelijk geval werd de toezending benaarstigd door de voorzitter van het « 2de Comité van aankoop ». Die ambtenaar was, ingevolge de wet van 7 december 1953 houdende een nieuwe regeling inzake krotopruijing, artikel 14 en het K.B. dd. 3 november 1960, betreffende de Comités tot aankoop, art. 3, 4 en 6, belast met de uitoefening van de ambtsbevoegdheden welke de wet aan het Bestuur der Registratie en Domeinen opdraagt inzake onteigening van onroerende goederen voor rekening van de Nationale Maatschappij voor Huisvesting; hij moest, bij het uitoefenen van de door de wet opgedragen ambtsbevoegdheden, tegenover derden van geen bijzondere vol-

macht laten blijken (vgl. Cass., 29 april 1966, R.W. 1966-67, kol. 596).

De toezending van het vonnis aan onteigenden, zoals zij gedaan werd op 30 mei 1969, voldoet dan ook aan de vereisten gesteld bij art. 15 van de wet dd. 26 juli 1962.

Nu de wettelijke bevoegdheid en opdracht van de toezendende ambtenaar vaststaat, is geenszins vereist dat die ambtenaar bij de toezending uitdrukkelijk stelt dat hij optreedt namens de onteigenaar.

Het was overigens vanzelfsprekend en opvallend voor de consoorten Spillebeen dat de toezending gebeurde in opdracht van de Nationale Maatschappij van Huisvesting van meet af aan, met name in de aangetekende brief van 6 september 1967, had de voorzitter van het Comité tot aankoop aan de consoorten Spillebeen bericht dat het comité gelast was de onteigening te doen; anderzijds had het toegestuurde vonnis de onteigening tot voorwerp vanwege de Nationale Maatschappij voor Huisvesting tegen de consoorten Spillebeen, terwijl daarenboven nog woonst gekozen was door de onteigenaar op het kantoor van het Comité tot aankoop.

Voormeld artikel 15 voorziet benevens de toezending van het vonnis het toesturen van het bewijs van storting van de aanvullende vergoeding in de Deposito- en Consignatiekas. Redelijkerwijs moet evenwel aanvaard worden dat die zending wegvalt indien het bedrag van de voorlopige vergoeding dit van de provisionele vergoeding niet overschrijdt (eerste lid van artikel 15). In onderwerpelijk geval bedroeg de provisionele vergoeding 466.964 fr. en werd de voorlopige vergoeding ten behoeve van de consoorten Spillebeen bepaald op 439.714 fr. Vergeefs zouden laatstgenoemden opwerpen dat het vonnis van 17 maart 1969 een totale vergoeding toekent van 491.813 fr.; uit de beschikkingen van het vonnis zoals zij aan de redengeving gebonden zijn blijkt mits normale aandacht dat in dit laatste bedrag de vergoeding ten behoeve van de pachter — 52.099 fr. — begrepen is.

In onderwerpelijk geval diende derhalve geen stortingsbewijs toegestuurd te worden aan de onteigenden.

Nu de vordering tot herziening eerst op 11 september 1969 werd ingesteld en alsdan meer dan twee maanden verlopen waren sedert de toezending van 30 mei 1969, moet aanvaard worden dat de voorlopige vergoedingen onherroepelijk geworden waren en de vordering tot herziening niet toelaatbaar was.

Vergeefs wordt aangevoerd dat artikel 50 G.W. vereist dat de termijn verlengd wordt tot de vijftiende dag van het nieuw gerechtelijk jaar, vermits de termijn van twee maanden verstreek gedurende de gerechtelijke vakantie.

Het tweede lid van die wetsbepaling is uitsluitend toepasselijk op verzet en hoger beroep, terwijl de vordering tot herziening louter een nieuw geding uitmaakt en geenszins kan gelijk gesteld worden met verzet of hoger beroep tegen het door de vrederechter uitgesproken onteigeningsvonnis.

De gestelde vordering strekt ertoe veroordeling te bekomen tot betaling van een som van meer dan 100.00 fr.

Anderzijds waren de debatten in eerste aanleg niet gesloten voor de inwerkingtreding van het K.B. dd. 12 september 1969. Betreffende de instantie in hoger beroep is het K.B. dd. 30 november 1970 toepasselijk overeenkomstig artikel 9 van dit koninklijk besluit.

Rechtsplegingsvergoeding en uitgavenvergoeding zijn dienvolgens verschuldigd zover zij voorkomen in de opgaven van partijen (1021 G.W.).

Het Hof,

beslist op die gronden, met inachtneming van artikel 24 der wet van 15 juni 1935.

Het hoger beroep is ontvankelijk en gegrond;
 Het aangevochten vonnis wordt vernietigd;
 Opnieuw wordt recht gedaan en de vordering tot herziening gesteld door de consoorten Spillebeen wordt niet ontvankelijk verklaard;

De consoorten Spillebeen worden verwezen in de kosten van de twee instanties;

Die kosten worden begroot, zover zij voorkomen in de opgaven van partijen op 1500 fr. als rechtsplegingsvergoeding in eerste aanleg, 2000 fr. als rechtsplegingsvergoeding in hoger beroep, 500 fr. als uitgavenvergoeding aan de zijde van appellante en op 4000 fr. als rechtsplegingsvergoeding in hoger beroep aan de zijde van geïntimeerden.

HOF VAN BEROEP TE GENT

1e Kamer. — 27 november 1970.

Voorzitter. M. Vanparijs.

Raadsheren: MM. Beeckman en Van Balberghe.

Advocaten: Mrs. Dubrulle loco Kickx en Cooreman.

Vergoedingspensioen. — Art. 1 al. 4 B.R., 5 okt. 48. — Forfaitair karakter.

Het vergoedingspensioen aan de wezen toegekend is, ten aanzien van het schadegeval, geen volledige vergoeding. Het forfaitair karakter van het vergoedingspensioen beperkt zich dan ook tot de wezen en het laat de gemeenrechtelijke vergoeding van de moeder (weduwe) onaangetoerd. Het vergoedingspensioen van de wezen sluit aldus, in het raam van de samengeordende wetten op de vergoedingspensioenen, de gemeenrechtelijke vergoeding van de schade ten behoeve van de weduwe niet uit.

K.T./Belgische Staat (Ministerie van Landsverdediging).

1. Na het arrest van deze kamer dd. 26 juni 1969 hebben partijen aanvullende stukken overgelegd en gekonkludeerd.

De feiten uiteengezet onder 1 van dit arrest blijven ongewijzigd.

Ter aanvulling blijkt dat de partij op 21 november 1967 een pasklaar formulier van «pensioenaanvraag» invulde dat in de gedrukte tekst vermeldt: «de ondergetekende... vraagt als weduwe van... het vergoedingspensioen aan dat volgens de samengeordende wetten op de vergoedingspensioenen aan de weduwen kan toegekend worden», alsook dat dit aangevuld formulier op 29 november 1967 bij aangetekende zending toegestuurd werd door de raadsman van die partij aan de Minister van Landsverdediging ter voldoening aan art. 35 van die samengeordende wetten met de uitdrukkelijke bepaling in de begeleidingsbrief dat de «pensioenaanvraag... echter alleen geldt voor haar kinderen».

2. De regeling van de gemeenrechtelijke schadevergoeding die getroffen werd in de brief dd. 1 oktober 1965 van de Minister van Landsverdediging maakt een geldige civielrechtelijke verbintenis uit van de Staat tegenover geïntimeerde. De Staat die die regeling uitvoerde erkende hierdoor dat door die regeling een verbintenis tot betaling in zijn hoofde ontstaan was. Die regeling werd overigens getroffen door de bevoegde minister binnen de perken van zijn bevoegdheid en niets toont aan dat enige opgelegde pleegvorm niet in acht genomen werd.

De interpretatie en het toezicht op de uitvoering van de verbintenissen van de Staat op het stuk van aansprakelijkheid ex 1382 en volg. B.W. behoort de civiele

rechter toe (vgl. F. De Visschere, Het Administratief Contract, R.W. 1961-62 kol. 2393 en volg.; Buttgenbach, Manuel de Droit Administratif, 1954, nummer 383, blz. 266 en volg.; Cass. 12 maart 1942, Pas. 1942, I, 63).

De verbintenis van de Staat de overeengekomen bedragen van de gemeenrechtelijke vergoeding te betalen ontstond per 1 oktober 1965. De aftrek van het gekapitaliseerde overlevingspensioen gebeurde onder ontbindende voorwaarde. Overeenkomstig gemeen recht vervalt de aftrek, die aan de verwezenlijking van de ontbindende voorwaarde gebonden was, met terugwerkende kracht indien de gestelde gebeurtenis zich voordoet. Dienvolgens zover de rechtspraak van het hof van beroep te Luik betreffende de cumulatie van de gemeenrechtelijke vergoeding met het overlevingspensioen niet bevestigd wordt, is de Staat ingevolge de regeling van 1 oktober 1965 en van die datum af door een geldige verbintenis gehouden de som van 648.769 fr. te betalen aan geïntimeerde.

Op 1 oktober 1965 was geen vergoedingspensioen toegekend of zelfs aangevraagd. De verbintenis van de Staat de ingehouden som te betalen stond zodoende vast vóór de toekenning of zelfs de aanvraag van een vergoedingspensioen, zover althans de als ontbindende voorwaarde gestelde gebeurtenis blijkt verwezenlijkt te zijn.

De vordering van de partij K. strekt er niet toe een gemeenrechtelijke vergoeding toe te kennen, doch beoogt betaling van een gedeelte van dergelijke vergoeding ter uitvoering van een geldig bestaande verbintenis.

De rechtspraak van het hof van beroep te Luik betreffende de hierboven vermelde kumulatie werd niet bevestigd.

Het krijgshof bij arrest dd. 16 maart 1967 (R.G.A.R., 1967, 7838) stelt uitdrukkelijk dat het bedrag van het overlevingspensioen niet dient afgetrokken te worden van de gemeenrechtelijke vergoeding op grond van onrechtmatig doen of laten. Hetzelfde hof behoudt die rechtspraak in een arrest dd. 7 februari 1968 (R.W. 1969-70, kol. 128 en volg.).

Het arrest van het hof van beroep te Brussel dd. 4 april 1966 waartegen de voorziening in cassatie verworpen werd stelt dat het overlevingspensioen van de weduwe niet in mindering komt van de bedragen die haar toekomen als schadevergoeding van gemeen recht (Cass. 4 april 1966, Pas. 1966, I, 1009);

De jongste rechtspraak van het hof van cassatie neemt aan dat het overlevingspensioen, of het toegekend wordt op grond van de overeenkomst tussen werkgever en werknemer dan wel op grond van een statuut, geen gemeenrechtelijke vergoeding inhoudt ex 1382 en volg. B.W. dat overlevingspensioen en schadeherstel naast elkaar bestaan en mogen gekumuleerd worden (vgl. Cass. 26 februari, 11 maart, 3 november 1968, R.W. 1968-69 kol. 259, 260, 1805; T.P.R. 1969, blz. 120-122, nummer 45; R.C.J.B. 1968, blz. 378, nummer 121).

Ten aanzien van de in onderwerpelijk geval gestelde ontbindende voorwaarde is het belangrijk dat de aangehaalde arresten de rechtspraak van het hof van beroep te Luik, waarbij aftrek aanvaard werd van het overlevingspensioen bij de bepaling van de gemeenrechtelijke vergoeding, telkens niet bevestigd werd.

De gebeurtenis die als ontbindende voorwaarde gesteld werd voor de aftrek van het gekapitaliseerde overlevingspensioen werd dienvolgens verwezenlijkt, zodat die aftrek vervalt per 1 oktober 1965.

3. Indien zou aanvaard worden dat de verbintenis van de Staat om de bedongen schadevergoeding te betalen binnen het bereik valt van de samengeordende wetten op de vergoedingspensioenen, vooral dan van het

laatste lid van art. 1, dat nog blijkt dat de partij geen vergoedingspensioen bekwam dat zij ofwel aangevraagd ofwel aanvaard heeft.

Uit de uiteenzetting onder 1 in dit arrest en in het arrest dd. 26 juni 1969 staat vast dat die partij slechts een vergoedingspensioen aanvroeg ten behoeve van haar minderjarige kinderen: het formulier «pensioenaanvraag» en de begeleidende brief maken één onsplitsbaar geheel uit en beperken de aanvraag tot de kinderen.

Bij ministerieel besluit van 28 augustus 1968 werd een vergoedingspensioen toegekend aan de weduwe.

Blijkens de brief van de Minister van Financiën dd. 30 augustus 1968 werd dit pensioen niet betaald aan de weduwe: het zou slechts uitbetaald worden «wanneer het bedrag van 1.981.111 fr.» — dit beduidt de bedongen gemeenrechtelijke vergoeding na aftrek van het gekapitaliseerde overlevingspensioen of hetgeen de partij Koeckhoven metterdaad ontving — «zal teruggevorderd zijn». Na 30 augustus 1968 heeft de weduwe haar procedure voortgezet tot inwilliging van haar eis in zijn geheel; zij stelde zelfs incidenteel beroep bij konklusie dd. 13 december 1968. Zij heeft aldus haar wil te kennen gegeven het vergoedingspensioen niet te aanvaarden.

Het burgerlijk recht van de weduwe op de gemeenrechtelijke schadevergoeding vervalt slechts ingevolge de toekenning van een vergoedingspensioen zover de begunstigde van het pensioen dit gevraagd heeft of althans aanvaardde (vgl. Cass; 7 juni 1957, Pas. 1957, I, 1212 met noot F.D.).

De Staat voert aan dat het aan de weduwe toegekende vergoedingspensioen het vergoedingspensioen van de wezen omvat en dat de toekenning van dit laatste pensioen, dat wel aangevraagd werd, gemeenrechtelijke vergoeding uitsluit ten behoeve van de weduwe.

Het te dezen door de Staat ingeroepen cassatiearrest dd. 27 juni 1969, Pas. 1969, I, 995 stelt slechts dat de toekenning van een vergoedingspensioen aan de ouders van het slachtoffer elke andere vergoeding uitsluit voor hetzelfde schadegeval ten laste van de Staat en dat de vordering van de broer van het slachtoffer tot schadevergoeding van extra-patrimoniale schade deswege niet ontvankelijk is.

Blijkens de samengeordende wetten betreffende de vergoedingspensioenen is het vergoedingspensioen van de ouders een volledige forfaitaire vergoeding ten aanzien van het schadegeval bij overlijden van het slachtoffer: drie groepen rechthebbenden worden erkend en de aanspraak van de ouders op pensioen geldt slechts wanneer geen weduwe of wezen — de andere erkende rechthebbenden — overblijven. Het vergoedingspensioen van de wezen is geen volledige vergoeding ten aanzien van het schadegeval en staat naast het vergoedingspensioen van de weduwe uit hetzelfde gebeuren. Het vergoedingspensioen van de wezen is enkel in hunnen hoofde een forfaitaire vergoeding en laat de vergoeding van de weduwe onaangeroerd.

Het vergoedingspensioen van de wezen sluit aldus in het raam van de voormelde samengeordende wetten de vergoeding van de schade ten behoeve van de weduwe niet uit.

In hoger beroep werden alle bescheiden vastgelegd om de vordering van de partij K. ten gronde te beslechten en partijen hebben hun middelen daaromtrent volledig voorgedragen.

De dagvaarding dd. 3 november 1967 maakt de eerste ingebrekestelling uit.

Het hof beslist op die gronden, met inachtneming van art. 24 van de wet van 15 juni 1935;

Principaal en incidenteel beroep zijn ontvankelijk; het eerste is niet gegrond, het andere gegrond; de Staat wordt veroordeeld om aan de partij K. 648.769 frank te betalen met gerechtelijke rente; Hij wordt veroordeeld in de kosten van de twee instanties;

De gedingskosten worden begroot op de opgave van partijen en overgelegde bescheiden op 11.286 fr. in de twee instanties, in hoofde van de partij, op 3374 fr. overeenkomstig de staat van erepleitbezorger C. en op 4000 fr. als rechtsplegingsvergoeding in hoger beroep of samen 7.374 fr. als gedingskosten in hoger beroep aan de zijde van de Staat. Geen rechtsplegingsvergoeding betreffende de eerste aanleg wordt toegekend nu de debatten gesloten waren vóór de inwerkingtreding van het K.B. van 12 september 1969.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

1e Kamer. - 12 juni 1970.

Voorzitter: M. J. Wildiers.

Rechters: M.M. L. Hernoud, M. Groetaers, Ch. Lens.

Advocaat: Mr. E. Ooms.

Gerechtelijk Wetboek artt. 1187 en 1206. — Bepaalde openbare verkopen van onroerende goederen. — Vervangning van de voogd en de toeziende voogd, wanneer zij en de minderjarige strijdige belangen hebben.

Alvorens te beslissen over het verzoekschrift, door meerderjarigen aangeboden, om onroerende goederen te verkopen, welke zij in onverdeeldheid met minderjarigen bezitten, hoort de Rechtbank zowel de voogd, als de toeziende voogd van de minderjarigen.

In geval elk hunner en de minderjarigen strijdige belangen hebben, behoren ze te worden vervangen.

Schrauwen t./ Vanhooydonck.

Overwegende dat het verzoekschrift er toe strekt verzoekers te machtigen om over te gaan tot de vervreemding van het volgend onroerend goed:

« Huis met tuin, gelegen te Loenhout aan het Dorp 14, gekend ten kadaster sectie E nr. 522-C en nr. 520-b, groot 480 m² »;

Overwegende dat in deze zaak niet alléén de voogd — die vervangen werd door een voogd ad hoc — strijdige belangen heeft t.o.v. de minderjarige, maar dat ook de toeziende voogd in dit geval verkeert, zodat deze laatste moest vervangen worden door een toeziende voogd ad hoc, hetgeen niet plaats greep;

Dat de vraag aldus dient afgewezen te worden;

Om die redenen,

De Rechtbank,

Wijst verzoekers af van hun vordering.

NOOT. — Dit vonnis werd gedeeltelijk hervormd door arrest van het Hof van Beroep te Brussel in datum van 8 februari 1971, dat ook in dit nummer van het R.W. verschijnt.

VLAAMSE JURISTEN,

ABONNEERT U OP

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

ARBEIDSRECHTBANK TE ANTWERPEN.

13de Kamer. — 15 februari 1971.

Voorzitter: M. E. D'Halleweyn.

Arbeidsauditeur: M. W. Van Goethem.

Advocaat: Mr. G. Franck.

Arbeidsovereenkomst. — Verbreking. — Voorwaarden. — Dertiende maandloon. — Verschuldigd prorata temporis.

De verbreking van de arbeidsovereenkomst kan blijken uit elke handeling of verzuim van de partij die hiermede uiting geeft aan haar bedoeling de essentiële voorwaarden van de tussen partijen gesloten overeenkomst niet meer te eerbiedigen.

Als meest essentiële voorwaarden van de overeenkomst kunnen beschouwd worden: de omvang van het loon van de werknemer, de plaats waar de arbeid dient gepresteerd en de aard van de uit te voeren arbeidstaak. Wat deze laatste voorwaarde betreft, volstaat het niet dat een welkdanige wijziging aan de opgelegde taak wordt aangebracht. De verbreking kan slechts als voltrokken beschouwd worden, wanneer de bedoelde wijziging de essentie zelf van de bedoelde taak raakt, met name wanneer de nieuwe opdrachten in grondige mate verschillend zijn van deze welke oorspronkelijk tussen partijen waren bedongen, aldus zal van een wijziging van de aard van het werk vooral sprake zijn wanneer de nieuwe taak een prestigeverlies van de werknemer tot gevolg heeft. De loutere vermindering van de uit te voeren taak, als gevolg van essentiële factoren, houdt op zich zelf geen verbreking van de overeenkomst in.

Het 13de maandloon maakt een integrerend gedeelte uit van het loon (art. 2, eerste lid 3° van de wet van 12 april 1965 betreffende de bescherming der werknemers) en verschilt alleen van het normaal loon in de mate waarin het op een ander tijdstip dan dat van het maandloon mag uitgekeerd worden (art. 9, eerste lid, 4° der zelfde wet).

J. Meesters t/ Georges Franck en P. Van Den Bosch,
qq. curatoren van het faillissement der N.V. Somara.

Gelet op de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken, gewijzigd bij de wet van 10 oktober 1967 houdende het Gerechtelijk Wetboek;

Overwegende dat de vordering van aanlegger strekt tot de betaling ten laste van verweerders van volgende bedragen: 13.517 fr. als loon voor arbeidsprestaties over de periode begrepen tussen 1.1.1969 tot 15.1.1969, 38.930 fr. als vakantiegeld dienstjaar 1969, 1.125 fr. als pro-rata temporis berekend gedeelte van de 13e maand-wedde, 351.455 fr. als verbrekingsvergoeding en 324.420 fr. hogere opzeggingsvergoeding, alsmede tot de aflevering van volgende documenten: sociale documenten einde dienstcontract, vakantieattest 1969 en 1970, bijdragebon V.Z.I., 4e kwartaal 1968 en 1e kwartaal 1969, individuele loonrekening en belastingssteekkaart 1968 en 1969 of 1.000 fr. vervangende schadevergoeding per ontbrekend document en te zeggen voor recht dat de bedragen van 351.455 fr. en 324.420 fr. dienen te worden opgenomen in het bevoorrecht passief der faling N.V. Somara en dat de overige bedragen en documenten door de curatoren dienen vereffend te worden;

Overwegende dat aanlegger op 31.8.1946 in dienst trad van de N.V. Somara; dat deze laatste bij vonnis van 8 november 1968 der Rechtbank van Koophandel te Antwerpen in faling werd gesteld; dat bij dit zelfde vonnis verweerders als curatoren werden aangesteld; dat deze laatsten bij aangetekend schrijven van 20.11.1968 aan aanlegger een opzegging betekenden met een termijn van

15 maanden ingaande op 1.12.1968 om te eindigen op 28.2.1970;

Overwegende dat aanlegger pleit dat hij na de faling van de N.V. Somara moest vaststellen dat hij praktisch geen werk meer moest verrichten; dat hij, in het vooruitzicht van een nakende volledige vrijstelling van prestaties, uitzag naar een nieuwe betrekking; dat hij met het oog hierop, zich op 23.12.1968 tot de curatoren van de faling richtte ten einde vanaf 1.1.1969 zijn vrijheid te kunnen hernemen; dat de curatoren hem bij aangetekende brief dd. 24.12.1968 mededeelden dat zij geen bezwaar hadden tegen de beëindiging van de overeenkomst per 31.12.1968, doch dat aanlegger alsdan geen rechten meer zou kunnen laten gelden tegen de faling N.V. Somara; dat aanlegger op 7.1.1969 een aangetekende brief richtte tot de curatoren waarin hij deze in gebreke stelde omdat hij, ingevolge de onmogelijkheid om zijn normale functie uit te oefenen, de verbreking van de arbeidsovereenkomst vaststelde; dat uit een antwoord van 10.1.1969 van de curatoren blijkt dat zij in de onmogelijkheid verkeerden om aan aanlegger de normale uitoefening van zijn functie te verzekeren en hem een aantal taken wensten op te leggen welke buiten zijn bevoegdheid lagen; dat aanlegger derhalve terecht op 14.1.1969 de verbreking van de overeenkomst ten laste van de curatoren van de faling N.V. Somara vaststelde;

Overwegende dat uit de debatten is gebleken dat het achterstallig loon over de periode 1 tot 5 januari 1969 voor het door aanlegger geëiste bedrag van 13.517 fr. werd uitbetaald; dat verweerders op de door hen uitgekeerde sommen voor vakantiegeld dienstjaren 1968 en 1969 ten onrechte een bruto-bedrag van 27.000 fr. inhielden, dat dit bedrag het 13e maandloon vertegenwoordigde voor de arbeidsprestaties 1968; dat de door aanlegger gevorderde sociale en fiscale bescheiden hem inmiddels afgeleverd werden;

Overwegende dat verweerders betwisten aan aanlegger enige verbrekingsvergoeding verschuldigd te zijn, aangezien het aanlegger zelf zou geweest zijn die, met ingang van 15 januari 1969 naliet nog op het werk te verschijnen en hij dezelfde dag bij een andere werkgever in dienst trad;

Overwegende dat de verbreking van de arbeidsovereenkomst kan blijken uit elke handeling of verzuim van de partij die hiermede uiting geeft aan haar bedoeling de essentiële voorwaarden van de tussen partijen gesloten overeenkomst niet meer te eerbiedigen; dat als meest essentiële voorwaarden van de overeenkomst kunnen beschouwd worden: de omvang van het loon van de werknemer, de plaats waar de arbeid dient gepresteerd en de aard van de uit te voeren arbeidstaak; dat, wat deze laatste voorwaarde betreft, het niet volstaat dat een welkdanige wijziging aan de opgelegde taak wordt aangebracht; dat de verbreking slechts als voltrokken kan beschouwd worden, wanneer bedoelde wijziging de essentie zelf van bedoelde taak raakt, met name wanneer de nieuwe opdrachten in grondige mate verschillend zijn van deze welke oorspronkelijk tussen partijen waren bedongen; dat aldus van een wijziging van de aard van het werk vooral zal sprake zijn wanneer de nieuwe taak een prestigeverlies voor de werknemer tot gevolg heeft; dat de loutere vermindering van de uit te voeren taak, als gevolg van economische factoren, op zich zelf geen verbreking van de overeenkomst inhoudt;

Overwegende dat verweerders op 10 januari 1969 aan aanlegger een lijst bezorgden van de werkzaamheden welke zij van hem verlangden; dat hieruit blijkt dat de aanlegger op 15.1.1969 — datum waarop hij het werk verliet — nog belangrijke opdrachten te vervullen had, welke op geen enkele wijze een voor aanlegger vernederend karakter vertoonden; dat verweerders noch aan de omvang van het loon van aanlegger, noch aan de plaats waar het werk diende uitgevoerd wezenlijke wijzigingen aanbrachten;

dat aldus niet is gebleken dat de arbeidsvoorwaarden van aanlegger op 15.1.1969 derwijze waren gewijzigd dat deze laatste erdoor in zijn morele, sociale en economische conditie geschaad werd; dat het derhalve ten onrechte is dat aanlegger aanspraak maakt op de door hem gevorderde verbrekingsvergoedingen ten bedrage van 351.455 fr. en 324.420 fr.;

Overwegende dat aanlegger terecht aanspraak maakt op een bedrag van 1.125 fr. hetzij op het gedeelte van het 13e maandloon 1969, berekend prorata temporis voor de door hem in de eerste helft van januari 1969 geleverde prestaties; dat de uitkering van bedoeld voordeel inderdaad op een contractuele verplichting steunt; dat het derhalve in principe een integrerend deel uitmaakt van het loon (artikel 2, eerste lid, 3° van de wet van 12 april 1965 betreffende de bescherming van het loon der werknemers) en enkel van het normaal loon verschilt, in de mate waarin het op een ander tijdstip dan dat van het maandloon mag uitgekeerd worden (artikel 9, eerste lid, 4° van dezelfde wet); dat in casu uit niets blijkt dat de uitbetaling van bedoelde 13e maand afhankelijk zou zijn van een toekenningsvoorwaarde, zoals het in dienst zijn van de onderneming gedurende een volledig jaar of niet zou verschuldigd zijn wanneer de beëindiging van de overeenkomst aan aanlegger zou toe te schrijven zijn; dat, bij ontstentenis van een dergelijke voorwaarde, bedoeld voordeel prorata temporis van de geleverde arbeidsprestaties dient toegekend; dat aanlegger aldus recht heeft op het uit dezen hoofde door hem gevorderde bedrag van 1.125 fr.;

Om deze redenen,

De Rechtbank:

Gehoord de heer W. Van Goethem, eerste substituut-arbeidsauditeur in zijn eensluidend advies, mondeling uitgebracht in de Nederlandse taal ter openbare zitting van 18 januari 1971;

Rechtdoende bij tegenspraak;

Na erover beraadslaagd te hebben;

Alle andere en verderstreckende conclusies verwerpende;

Verklaart de vordering ontvankelijk en in volgende mate gegrond;

Zegt voor recht dat volgende vorderingen dienen opgenomen in het bevoorrecht passief van het faillissement van de N.V. Somara: 27.000 fr. als vakantiegeld en 1.125 fr. als gedeelte van de dertiende maand over het jaar 1969, hetzij in totaal 28.125 fr., verhoogd met de gerechtelijke intresten;

Wijst aanlegger af van het meerdere van zijn eis;

Stelt vast dat partijen, hoewel zij schriftelijke conclusies namen, hierbij geen omstandige opgave van hun onderscheiden kosten voegden en dat het derhalve niet mogelijk voorkomt ze overeenkomstig artikel 1021 van het Gerechtelijk Wetboek te begroten;

Stelt de kosten voor de helft ten laste van aanlegger en voor de andere helft ten laste van verweerders.

VREDEGERECHT TE MERKSEM

18. februari 1971.

Vrederechter: M. Cornette.

Advocaten: Mrs. Leclef en Imler.

Rechtspleging. — Verzet tegen vonnis bij verstek van rechtbank van koophandel. — Betwisting van minder dan 25.000 fr. — Bevoegdheid van vrederechter.

Wanneer verzet wordt aangetekend tegen een vonnis der

Rechtbank van Koophandel in datum van 19 oktober 1970, in een geding van minder dan 25.000 fr., dient dit verzet ingeleid te worden voor de Vrederechter en is de Rechtbank van Koophandel onbevoegd. Ingevolge art. 3 G.W. is de prorogatie van bevoegdheid aan de oudere rechtscolleges toegekend enkel voor de aanhangig zijnde zaken.

Top Line Music-Music Publishin Cy t./Segers.

Gezien de dagvaarding op verzet van gerechtsdeurwaarder Jan De Belder, te Antwerpen dd° 16 december 1970, geboekt;

Overwegende dat de vordering van aanlegster op verzet tot doel heeft het verzet ontvankelijk en gegrond te horen verklaren; het bestreden vonnis der rechtbank van Koophandel te Antwerpen, dd° 19 oktober 1970 te niet te horen doen, alleszins de eis van de oorspronkelijke aanleggers, thans verweerders op verzet, niet ontvankelijk, minstens ongegrond te horen verklaren; en recht doende op de eis van aanlegster op verzet ingesteld bij voormelde dagvaarding op verzet, de verweerders op verzet, — onder welke benaming dit ook moge wezen, — te laten veroordelen tot betaling van een schadevergoeding van 2500 fr., samen met de gerechtelijke interesten en de kosten van het geding;

Gehoord partijen in hun midelen en besluiten.

Aangezien verweerders op verzet in limine litis opwerpen dat het verzet niet ontvankelijk zou zijn, omdat art. 1047, al. 2, van het Gerechtelijk Wetboek niet werd nageleefd, waar het bepaalt dat het verzet dient betekend te worden om te verschijnen voor de rechtbank die het verstekvonnis heeft gewezen, i.e. de rechtbank van Koophandel,

Aangezien aanlegster op verzet hierop terecht antwoordt dat de rechtbank van Koophandel niet meer bevoegd is, daar volgens art. 3 van het G.W. de prorogatie van bevoegdheid uitsluitend voor de aanhangig zijnde gedingen aan de oude rechtscolleges is toegekend (zie R.W., studie Mr. De Corte, 1 nov. 1970, nr. 9 blz. 399),

Aangezien vaststaat dat deze betwisting betrekking heeft op een handelsschuld van minder dan 25.000 fr. en bijgevolg ongetwijfeld tot de bevoegdheid van de vrederechter behoort en dat na uitspraak van het verstekvonnis, dit geding niet meer bij de rechtbank van Koophandel aanhangig is,

dat bijgevolg thans de enige bevoegde rechtbank om over de zaak te oordelen, het vrederecht is.

Aangezien het beroep op art. 1047, al. 2 van het Gerechtelijk Wetboek terzake niet dienend is, vermits de toepassing van dit artikel op gevaar af het verzet onmogelijk te maken, noodzakelijk veronderstelt dat de rechtbank, waarnaar verwezen wordt, bevoegd zou zijn.

Aangezien het verzet naar tijd en vorm regelmatig is, dat het bijgevolg ontvankelijk is.

Aangezien de partijen moeten uitgenodigd worden om verder ten gronde te besluiten;

Om deze redenen,

Wij vrederechter, tegensprekelijk beslissende,

Verklaren Ons bevoegd.

Verklaren het verzet ontvankelijk.

En alvorens uitspraak te doen ten gronde, bevelen de heropening der debatten. Stellen de zaak te dien einde op Onze zitting van donderdag 4 maart 1971, te 9.30 u.

Voorbehouden de kosten van het geding.

Abonneert U op Rechtskundig Weekblad

BOEKBESPREKING

Günter Burghardt, Die Eigentumsordnungen in den Mitgliedstaaten und der EWG-Vertrag. — Hamburg, 1969, Universität Hamburg (Abhandlungen aus dem Seminar für Öffentliches Recht), Verlag Ludwig Appel & Sohn, 114 blz., prijs: 18,50 DM.

Een van de slotbepalingen van het verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap bepaalt: «Dit verdrag laat de regeling van het eigendomsrecht in de lidstaten onverlet».

Dit wel zeer korte artikel 222 van het genoemde EEG-Verdrag maakt het voorwerp uit van een zeer grondige en diepgaande studie in het gerecenseerde werk.

Het belang ervan is niet te onderschatten.

Inderdaad door het verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap worden grote domeinen van de oorspronkelijke nationale bevoegdheden met betrekking tot de economische politiek op de Gemeenschap overgedragen; de eigendomsregeling blijft nochtans behoren tot het voorbehouden domein van de verschillende lidstaten.

Het is duidelijk dat de reservering van de nationale bevoegdheid tot regeling van de eigendomsinstellingen van uitzonderlijk belang kan zijn voor de lidstaten bij het verwezenlijken van hun respectievelijke economische doelstellingen. De auteur noemt dan ook artikel 222 van het gezegde verdrag een «integratieremmende bepaling».

Hiermee wordt echter het probleem gesteld van de coördinatie tussen deze behouden nationale bevoegdheid met de gehele structuur van het Europese economische recht.

In een eerste deel onderzoekt de auteur de regelingsomvang van het bedoelde artikel 222. Aan de hand van de exegetische, de systematische, de historische en tenslotte de teleologische interpretatietechniek komt men tot de bevinding dat het begrip «regeling van het eigendomsrecht» volgens artikel 222 doelt op alle voorschriften van de lidstaten terzake eigendom die betrekking hebben op de ondernemingen en op de daaruit voortspruitende rechten met betrekking tot de organisatie en de leiding van de onderneming.

Welke deze preciese voorschriften zijn, wordt door art. 222 aan de verschillende lidstaten overgelaten. Dientengevolge moeten de verschillende nationale stelsels worden onderzocht.

Het onderzoek leidt tot de constatacie dat artikel 222 een bevoegdheid toekent aan de verschillende lidstaten, zonder dat dit artikel evenwel kan worden geïnterpreteerd als een waarborg met internationaal rechterlijk karakter voor de ingezetenen van de Europese Economische Gemeenschap ten aanzien van hun rechten op eigendom.

In een tweede deel worden de verschillende eigendomsregelingen in de verschillende lidstaten, zowel de grondvesten van de privaateigendom als de eigendom van ondernemingen als de verschillende nationale stelsels van ont-eigening en nationalisering besproken.

De Benelux-landen kennen geen voorschriften betreffende de nationalisering van bedrijven. In de Duitse Bondsrepubliek, Frankrijk en Italië bestaan dergelijke voorschriften wel, met verschillen in doel, omvang, vorm en de verplichting tot schadevergoeding. Met genoegen kan worden geconstateerd dat de auteur zich niet beperkte tot een loutere juxtapositie van teksten en stelsels, doch een boeiende en zinvolle vergelijking van deze voorschriften heeft gemaakt.

In een derde en laatste deel wordt tenslotte artikel 222 bestudeerd in verband met de overige verdragsbepalingen.

Zoals reeds gezegd laat artikel 222 aan de verschillende lidstaten de vrijheid tot uitbouw van de nationale eigendomsregelingen terzake de ondernemingen. Maar deze

vrijheid staat niet los van de overige verdragsbepalingen. Intendeel, zij moet gelezen worden in functie van de andere verdragsbepalingen. Zo komt men tot de bevinding dat het voorschrift van artikel 222 niet louter een regel is van materieel recht, maar eveneens geldt als een interpretatieregel. In het bijzonder worden de art. 7, 37, 85, 86, 90, 100 en 102 aan de bepaling van artikel 222 getoetst. De conclusie luidt dat de lidstaten van de hun toegekende vrijheid slechts kunnen gebruik maken met inachtneming van de overige verdragsbepalingen en zij niet door de omweg van artikel 222 de algemene en bijzondere discriminatie-verbodsbepalingen kunnen omzeilen.

De auteur wijst bij herhaling, maar niet ten onrechte, op de zeer grote bevoegdheid die ingevolge artikel 222 aan de lidstaten is voorbehouden. De staat kan een enorme invloed uitoefenen op het economische leven door de eigendomsregeling van de ondernemingen te normeren; deze invloed ter verwezenlijking van een economische doelstelling zal nog belangrijker zijn wanneer het gaat over publiekrechtelijke ondernemingen of door de staat beheerde ondernemingen.

Het is de verdienste van de auteur aan te tonen dat deze fundamentele bevoegdheid door de verschillende lidstaten slechts mag worden uitgeoefend in het kader van de verschillende hoger geciteerde verdragsregels, zo ondermeer de hoger geciteerde verdragsregels in verband met het verbod tot discriminatie en het verbod tot misbruik van economische machtspositie.

De gehele behandeling van deze materie getuigt zowel van een diepgaande kennis van Europees- en nationaal recht als van een grote vertrouwdheid en inzicht met en in de economische werkelijkheid.

Dit maakt dan ook de lectuur van het gerecenseerde werk boeiend. De omvangrijke geciteerde bibliografie illustreert de zeer breed opgevatte documentatie van waaruit geschreven werd.

Te betreuren valt dat de auteur verwaarloosd heeft een index samen te stellen, wat de praktische bruikbaarheid van een dergelijk werk ten goede zou zijn gekomen.

Ook ware het wenselijk geweest een lijst aan te treffen van de door de auteur aangehaalde wetteksten en verdragsbepalingen, met vermelding van de eventueel bestaande vertalingen.

Het besproken werk bekwam een bijzondere vermelding van de jury voor de prijs van de Europese Gemeenschap.

Marc Huybrechts

EUROPEES RECHT

De werkzaamheden van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen.

(Week van 15 tot 19 februari 1971)

No. 5/71

Het Hof van Justitie heeft arrest gewezen in een door de rechtbank te Milaan voorgelegde prejudiciële zaak.

Merkenwet: welke merken voor scheercrème?

Een Italiaanse firma verweet een concurrent inbreuk te hebben gemaakt op haar fabrieksmerken voor toiletartikelen, met name voor scheercrème. De verweerders betwisten de geldigheid van de overeenkomst waarbij deze merken in 1937 aan verzoekster waren toegekend, met name omdat de overeenkomst vóór de inwerkingtreding van het E.E.G.-Verdrag tot stand was gekomen. De rechtbank te Milaan die ten principale van de zaak had kennis te ne-

men, legde het Hof de vraag voor of de mededingingsbepalingen van het Verdrag van toepassing zijn op de gevolgen van een vóór de inwerkingtreding van het Verdrag gesloten merkenovereenkomst.

Het Hof besliste dat de verbodsbepalingen van het E.E.G.-Verdrag ook gelden voor overeenkomsten die ertoe strekken op grond van het merkenrecht de invoer te belemmeren van uit verschillende Lid-Staten afkomstige produkten die met hetzelfde merk zijn voorzien krachtens zodanige overeenkomsten, ook al zijn deze vóór de inwerkingtreding van het Verdrag tot stand gekomen, indien deze overeenkomsten na die datum nog gevolgen hebben (40/70).

Melkpoeder en compenserende belasting.

Het Hof hoorde eveneens de conclusie van de advocaat-generaal Dutheillet de Lamothe in een geding tussen een Duitse firma en de Commissie. De firma, die zuivelprodukten in Duitsland importeert, verzocht het Hof de Commissie te veroordelen tot vergoeding van de schade die zij had geleden, doordat de Commissie zou hebben nagelaten erop toe te zien dat de Duitse compenserende omzetbelasting op melkpoeder per 1 januari 1962 werd afgeschaft.

De advocaat-generaal concludeerde tot verwerping van het beroep, aangezien verzoekster geen rechtstreeks oorzakelijk verband tussen de geleden schade en de beweerde nalatigheid der Commissie had aangetoond (4/69).

WETGEVING

Wetsvoorstel tot wijziging van de artikelen 228 en 296 van het Burgerlijk Wetboek betreffende de termijn om te hertrouwen na een echtscheiding.

Toelichting.

Dames en Heren,

In de artikelen 228 en 296 van het Burgerlijk Wetboek wordt de termijn bepaald welke dient te verlopen vooraleer de echtgenote kan hertrouwen.

De uit de echt gescheiden vrouw kan geen nieuw huwelijk aangaan dan na verloop van een termijn van 300 dagen na de «ontbinding van het huwelijk», dit wil zeggen 300 dagen na de overschrijving van de echtscheiding in de registers van de burgerlijke stand (art. 228, eerste lid).

Dat is een algemene regel die geldt voor elke vrouw wier huwelijk ontbonden werd, hetzij door het overlijden van de echtgenoot (art. 227, 1°), hetzij door echtscheiding (art. 227, 2°).

1) Wanneer de echtscheiding tegen de vrouw wordt uitgesproken op grond van overspel, kan zij slechts met haar medeplichtige een nieuw huwelijk aangaan na verloop van de termijn van drie jaren, behalve wanneer zij om gewichtige reden bij de rechtbank een verkorting van die termijn aanvraagt (art. 298) en ook verkrijgt.

2) Wanneer de vrouw niet schuldig is aan overspel of de echtscheiding verkrijgt ten nadele van de echtgenoot, kan zij bij de rechtbank een verzoek indienen tot verkorting of vrijstelling van de termijn van 300 dagen om te hertrouwen en er de inwilliging van verkrijgen (art. 296) indien zij de bij artikel 228 van het Burgerlijk Wetboek bepaalde voorwaarden vervult.

Krachtens artikel 228 van het Burgerlijk Wetboek komen als reden voor verkorting of de vrijstelling van de termijn van 300 dagen in aanmerking: de voortdurende natuurlijke

onmogelijkheid gemeenschap te hebben (art. 228, derde lid) of de met de natuurlijke onmogelijkheid gelijkgestelde morele onmogelijkheid (art. 228, vierde lid) ten gevolge van een lopend echtscheidingsgeding waarbij de vrouw door de rechter werd gemachtigd om afzonderlijk verblijf te houden.

Welnu, wanneer de vrouw afzonderlijk verblijf houdt, is dat niet steeds ingevolge een door de rechter verleende machtiging. Een letterlijke toepassing van de tekst van artikel 228 zou dus meebrengen dat de over het algemeen onschuldige of door onderlinge toestemming uit de echt gescheiden vrouw geen vermindering of afschaffing van de termijn om te hertrouwen kan aanvragen volgens criteria die voor haar een gunstig uitgangspunt zijn.

Er valt immers voor te vrezen dat een restrictieve rechtspraak ingang zou vinden die strijdig is met de teksten die nu precies op dergelijke toestanden betrekking hebben en waarin sedert de wet van 10 februari 1958 de wil van de wetgever besloten ligt.

Krachtens het vroegere artikel 313 van het Burgerlijk Wetboek betreffende de ontkenning van vaderschap was deze ontkenning mogelijk na de beslissing waarbij de vrouw tot het houden van een afzonderlijk verblijf wordt gemachtigd.

Thans, sedert de wet van 10 februari 1958, is die ontkenning mogelijk na het bij artikel 239 van het Burgerlijk Wetboek bepaalde proces-verbaal of na de op grond van artikel 281 afgelegde verklaringen.

Anderzijds heeft de wetgever toegestaan dat de termijn van 3 jaren wordt verkort voor de vrouw die aan overspel schuldig is.

Het lijkt dan ook maar billijk dat elke echtgenote, en a fortiori de onschuldige, over dezelfde mogelijkheden kan beschikken en met name in rechte «gewichtige redenen» kan inroepen.

A. Baudson.

Wetsvoorstel.

Eerste artikel.

Het vierde lid van artikel 228 van het Burgerlijk Wetboek wordt vervangen door wat volgt:

«Met natuurlijke onmogelijkheid wordt gelijkgesteld de morele onmogelijkheid om gemeenschap te hebben ten gevolge van het feit dat de vrouw, in de loop van het echtscheidingsgeding dat tot de ontbinding van het huwelijk heeft geleid, of in de loop van een geding tot echtscheiding of tot scheiding van tafel en bed dat bij het overlijden van de man nog hangende was, door de rechter werd gemachtigd om afzonderlijk verblijf te houden indien het bij artikel 239 van het Burgerlijk Wetboek bepaalde proces-verbaal is opgemaakt of de bij artikel 281 van het Burgerlijk Wetboek bepaalde verklaring is afgelegd. In dit laatste geval echter wordt het verzoek niet toegestaan, indien is komen vast te staan dat de echtgenoten feitelijk herenigd zijn geweest.»

Art. 2.

Artikel 296 van het Burgerlijk Wetboek wordt vervangen door wat volgt:

«In geval van echtscheiding op grond van bepaalde feiten, door onderlinge toestemming of door omzetting kan de rechter, indien hij de voorwaarden, gesteld in het derde en het vierde lid van artikel 228, vervuld acht of wanneer er gewichtige redenen voor zijn, op een daartoe strekkend verzoek van de vrouw, in het vonnis of het arrest waarbij echtscheiding wordt toegestaan, de termijn van driehonderd dagen die haar door dit artikel voor een huwelijk wordt opgelegd, verkorten of daarvan vrijstelling verlenen.

Ingeval de echtscheiding is toegestaan zonder dat bij de

rechter een verzoek tot verkorting van de termijn om te hertrouwen werd ingediend, blijft de bevoegdheid om uitspraak te doen over het verzoek van de vrouw op grond van het derde of het vierde lid van artikel 228 of om gewichtige redenen, uitsluitend zaak van de rechtbank van eerste aanleg die over de eis tot echtscheiding uitspraak heeft gedaan.

Indien evenwel de echtscheiding in het buitenland is toegestaan, is de rechtbank van de woonplaats van de vrouw bevoegd.

4 februari 1971.

*A. Baudson, M. Duerinck, M. Demets,
E. E. Jeunehomme.*

MEDEDELINGEN

Herziening van de Grondwet (stand op 1 januari 1971).

Volgens een gedrukt stuk van de Kamer van Volksvertegenwoordigers van 17 februari 1971 (stuk 10, B.Z. 1968, nr. 1/3°) zijn de volgende wijzigingen of invoegingen van kracht geworden:

In de eerste titel over het grondgebied en zijn indeling: art. 1 en art. 3bis (taalgebieden); in de nieuwe titel Ibis over de cultuurgemeenschappen: art. 6bis (bescherming tegen discriminatie); in titel III over de machten: art. 25bis (opdracht van bevoegdheid aan volkenrechtelijke instellingen), art. 32bis (taalgroepen in de Kamers), art. 38bis (bijzondere parlementaire procedure), art. 56ter (provinciale senatoren), art. 59 bis en art. 59ter (cultuurraden), art. 70, art. 86bis (taalkundige samenstelling van de ministerraad), art. 91bis (de staatssecretarissen), art. 104 (de hoven van beroep), art. 105 (de arbeidsgerechten), art. 107ter (de gewestelijke instellingen), de art. 108, 108bis en 108ter (de provinciale en gemeentelijke instellingen); in titel IV over de financiën: de artikelen 110 en 113; in titel VIII: opheffing van de artikelen 132, 135 en 136. De art. 133 en 137 zijn overbodig geworden. Het nieuwe artikel 132 betreft de U.C.I.

De volgende wijzigingen en invoegingen zijn aangenomen door de Senaat: art. 22 (briefgeheim), art. 23 (talen), art. 36 (onverenigbaarheden), art. 39 (wijze van stemming), art. 57 (vergoeding van de senatoren), art. 84 (herziening van de Grondwet tijdens een regentschap), art. 139 (opgeheven).

De Kamer van Volksvertegenwoordigers heeft art. 96 (openbaarheid van terechtzittingen) aangenomen. Ze heeft beslist dat er geen reden is om art. 126 (hoofdstad Brussel) te herzien. Betreffende art. 56bis (voorwaarden om tot senator gekozen te worden) had de Senaat een nieuwe tekst aangenomen; de Kamer besliste het artikel zonder meer op te heffen; in de commissie van de Senaat is thans weer een nieuwe tekst voorgesteld (stuk nr. 252 van 1970-1971; verslag van senator Dua).

Er is nog geen tekst aangenomen voor de invoeging van bepalingen betreffende de economische en sociale rechten (in titel II), betreffende het aanhangig maken van voorstellen door publiekrechtelijke instellingen (in titel III), betreffende de regeling van conflicten tussen wettelijke of bestuursrechtelijke bepalingen van intern recht en bepalingen van internationaal recht of van gemeenschapsrecht (nieuw art. 107bis), betreffende de administratieve rechtscolleges en de Raad van State (nieuw hoofdstuk IIIbis in titel III), betreffende de financiële programma's die over verschillende jaren gespreid zijn (nieuw artikel 115bis).

Er is ook nog geen herziene tekst aangenomen voor

art. 47 (kiesgerechtigheid), art. 49 (aantal volksvertegenwoordigers), art. 52 (vergoeding van de volksvertegenwoordigers), art. 53 (samenstelling van de Senaat), art. 68 (verdragen), art. 93 (geschillen over politieke rechten), art. 116 (het Rekenhof).

Orde en vrijheid.

In de Kamercommissie van Justitie heeft de minister van Justitie onderstreept dat onder orde niet wordt verstaan de bestaande orde of het establishment, d.i. de machts- en invloedverdeling zoals ze op een bepaald tijdstip en in een bepaald land bestaat: «Onder orde dient integendeel te worden verstaan het geheel van regels die bepalen welke grenzen niet mogen worden overschreden bij het aanwenden van actiemiddelen om veranderingen aan te brengen in de bestaande orde of om te beletten dat die veranderingen tot stand komen» (verslag Lindemans bij de begroting van het ministerie van Justitie voor 1971, Kamer van Volksvertegenwoordigers, 1970-71, stuk 4-VI, nr. 3, blz. 2-3).

In het zojuist geciteerde verslag worden de problemen behandeld betreffende de jeugdbescherming (blz. 3), de vreemdelingen (blz. 6), de strijd tegen de verdovende middelen (blz. 12), de bescherming van de goede zeden (blz. 13).

Herziening van het Strafwetboek.

Met deze hervorming zal in 1971 een aanvang gemaakt worden. In plaats van een Koninklijke Commissaris, zou de minister een gemengde commissie met deze taak wensen te belasten. Van die commissie zouden z.i. een aantal — twee of drie — leden van de Kamer- en Senaatscommissie voor de Justitie deel uitmaken (verslag Lindemans, blz. 15).

Hoven van Beroep.

Hoever staat het met de inrichting van de twee nieuwe Hoven van Beroep?

De minister had hieromtrent reeds een onderhoud met de procureur-generaal; besloten werd zo spoedig mogelijk en in afwachting van de goedkeuring van de desbetreffende wet, over te gaan tot de oprichting in die steden van een sectie: twee correctionele kamers en een kamer van inbeschuldigingstelling (verslag Lindemans, blz. 20).

Overtredingen van het wegverkeersreglement.

Hier volgen enkele cijfers uit het reeds geciteerde verslag Lindemans (blz. 37). De cijfers voor 1970 betreffen de eerste elf maanden.

Aantal verkeersongevallen:

1968	212.570
1969	212.941
1970	190.947

Te wijten aan dronkenschap aan het stuur:

1968	5.427
1969	5.649
1970	5.660

Vervallenverklaringen (a. totaal; b. wegens dronkenschap):

1968	14.044	8.120
1969	14.271	7.960
1970	14.196	6.532

Gerechtelijke statistieken.

Bij het secretariaat-generaal van de Benelux Economische Unie is een « Vergelijking van de gerechtelijke statistieken der Benelux-Landen » (tweede uitgave, 1970) verschenen. Uit het rapport, dat meer dan 200 bladzijden telt en vergelijkingen maakt voor de periode van 1930 tot 1968, worden hier enkele cijfers voor België (1967) geciteerd:

Strafrechtspraak (blz. 61)

Eindvonnissen en -arresten van:

— de poliiterechtbanken	181.386
— de correctionele rechtbanken	
a) in eerste aanleg	60.984
b) in hoger beroep	10.514
— de hoven van beroep	6.945
— de assisenhoven	36
— het hof van cassatie	1.351
— de militaire rechtstraak	1.533

Minnelijke schikkingen:

— politierechtbanken	505.930
— parket van de correctionele rechtbanken	15.215

Burgerlijke rechtspraak (blz. 169)

Beëindigde zaken van:

— de vredegerichten	
a) vonnissen	156.177
b) minnelijke schikkingen	32.579
— rechtbanken van eerste aanleg	34.588
— rechtbanken van koophandel	88.539
— hoven van beroep	4.241
— hof van cassatie	253

TIJDSCHRIFTEN

De Gemeente, jaargang 1971 - nr. 2.

Van de redactie. — In en rond de Vereniging. — J. M. Berger, De verkiezing van de leden van de C.O.O. — De opening van de gewone zitting van de provincieraden (vervolg en slot). — Modelreglement van directe belasting op de weguitrusting. — Vuilnis, een thermisch economische brandstof. — R. Maes, Parlementaire kroniek. — Actualiteit. — Raadplegingen. — Wetgeving-Rechtspraak (met commentaar). — J. Verhasselt, Verzorg uw taal!

Nederlands Juristenblad, jaargang 1971 - nr. 10.

Prof. Mr. J.C.M. Leyten, Van emotie naar verstarring (een ongevraagde annotatie bij de Haarlemse strafzaak). — Prof. Mr. Dr. J.J. Loeff, De list der rechtssociologie. —

Opmerkingen en mededelingen: In memoriam Mr. M.V. Polak. — Prof. Jhr. Mr. H.F. van Panhuys, Oprichting van Indonesisch tijdschrift voor internationale zaken.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-ambt en Registratie, jaargang 1971 - nr. 5121.

Mr. P.W. van der Ploeg, Het testamentsvormenverdrag, het Centraal Testamentenregister en de verklaring van erfrecht. — Mr. W.L. Schenk, Afstand van eigendom van onroerend goed. — Prof. Mr. J.E.J. Th. Deelen, Overzicht der Nederlandse rechtspraak: Internationaal Privaatrecht (adoptie) (I). — Tijdschriften. — Rechtsvragenrubriek. — Berichten en mededelingen.

Vennootschappen, Verenigingen en Stichtingen, jaarg. 1971.

Supplement 8

Ontwerp van wet op de jaarrekening. — Wet tot herziening van het enquêterecht. — Ontwerp van wet tot wijziging van artikel 36, tweede lid, van het wetboek van koophandel. — Ontwerp van wet tot wijziging van het wetboek van koophandel. — Tabel van wijzigingen.

Supplement 9

Algemene inleiding. — Algemeen commentaar. — Voorlopig verslag. — Memorie van antwoord. — Bijlage bij de memorie van antwoord. — Nota van wijzigingen.

Journal des Tribunaux, jaargang 1971 - nr. 4755.

Raymond Mougenot, De la contestation du titre en matière de pensions alimentaires. — Jurisprudence. — Notes de jurisprudence. — Chronique judiciaire.

Revue de Notariat Belge, jaargang 1971 - nr. 2575.

P. Delnoy, Le droit de préemption de la société nationale terriene. — Législation. — Revue de la jurisprudence belge. — Régistre central des dispositions de dernière volonté. — Notariat.

Recueil Général de l'Enregistrement et du Notariat, jaargang 1971 - nr. 21440 à 21444.

Enregistrement. — Vente, d'immeubles. — Enregistrement. — Succession (droit de).

Recueil Dalloz Sirey, jaargang 1971 - nr. 9.

Jean Hauser, Les retombées de la loi « relative à l'autorité parentale » sur les institutions tutélaires. — II. Défaillances de l'autorité parentale et tutelle. — Jurisprudence. — Sommaires de jurisprudence. — Législation.